

ELŐFIZETÉS

ARADON:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

4-hasábos péld. sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólé péld. sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 351.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, április 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kormány lemondása a király előtt.
- Uj választók.
- A jótékony nőegylet közgyűlése.
- Leánykereskedés nagyban.
- Az eltörölt robot.
- Pénzeslevélnyitás a mozgópostán.
- Élet a Szabadságtéren.
- Milán király szerelmeiről.
- V. Mohamed szultán.
- Url rablógyilkos.

A magyar Heldenberg.

Arad, április 27.

Radetzky gróf és az osztrák hadsereg többi, inkább csak magasrangú tisztjei, mint hősei mellé oda fognak kerülni azok a tábornokok is, akik a császárság ügyét véres háborúkban vagy vértelen békében szolgálták és szolgálják. Oda jut talán Hentzi, de minden bizonynyal odakerülnek Haynau, Jellasics és a többiek, viselői olyan neveknek, melyek hangzása keserűséget old ki a magyar lélekből. A legfőbb hadúr, aki katonáit életükben is minden jóval becézi s ha zsoldjuk emelésében mértéket kell tartania, kárpótolja a veszteséget a tisztikar hiúságának és önértetének legyezgetésével, ez a hadúr most megajándékozta hadseregét a heldenbergi temetővel. A felséges ur a maga birtokából adott katonáinak dicsőség-árasztotta nyugvóhelyet, ahova öröm, boldogság és dicsőség lesz jutni minden katonának.

A császár megbecsüli a maga hőseit. Annál a különös viszonytól fogva, amely az uralkodót a magyar nemzettel összekötötte különösen uralkodásának első évtizedében s a király hősei nem jelentenek egyet a nemzet hőseivel. Sőt ellenkezőleg. A király hősei közt voltak olyanok, a kik a magyar nemzet vérében tapostak, s akiknek szomszédságában aligha kívánhat sirt a mai hadseregnek önértékes magyar tisztje. A nemzet hőseit árulóknak bélyegezték, halálra vagy börtönre ítélték, száműzetésbe küldték az uralkodó nevében ítélkező haditörvényszékek. De ha a király megbecsüli a maga tisztjeit — s ezt az elhatározását feltétlen tisztelettel kell fogadni — a nemzetnek is meg kell becsülni a maga hőseit. S ha a király kijelölte Heldenberget, mint hadseregének pantheonját, méltán kívánhatjuk, hogy álljon nem kevésbé méltó, hőöket megillető formák közt a magyar Heldenberg is.

A magyar hősök hegye, a magyar Heldenberg: Arad. Itt esett el bitótól és golyótól a tizenhárom hős. A hely, ahol elesetek, igénytelen kődarabbal van jelölve; négyük halálhelyét meg se lehet jelölni, mert az a nemzeti kegyelet számára ma is tilos terület: katonai föld.

De a nemzet lelkiismerete már felébredt. Már a heldenbergi ajándékozás előtt is felismerte azt a kötelességet, hogy hőseinek pantheonját fel-

építse. Heldenberg fölött egy tollvonással rendelkezhetett annak ura. Nekünk apró fillérekből, önkéntes adományokból kell összegyűjteni annyit, hogy mi is rendelkezessünk hőseink emléke felett. De már gyűlnek a fillérek. Megindító példái jelentkeznek ismét az egyszerű emberek felbuzdulásának, az ország minden vidékén felébredt áldozatkészségnek. A vesztőhely a nemzeté lesz. Nem a hivatalos lapban megjelenő legfelsőbb kézirat adja, hanem a felbuzdulás, valami faja a lelki kényszernek szerzi azt meg nekünk. És azok az érzések, a melyek a császári kézirat olvastára a magyar szivekben megfogannak, csak arra jók, hogy a magyar nemzet az eddiginél is nagyobb buzgósággal és több sietséggel adja össze filléreit a magyar Heldenberg alapjához.

Nagyobbnak, szebbnek és jelentősebbnek kell lenni a magyar Heldenbergnek az osztrák „Hősök hegyé”-nél. Jelentősebbnek már csak azért is, mert az utóbbira a halottak fognak jutni, akik, mint a császár katonái, Radetzky és társainak példáján buzdulva érdemeket szereztek arra, hogy haláluk után ide jussanak, a magyar hőökhöz pedig az élők száz-ezrei jönnek majd el, a nemzetnek zarándokai, akik ennél az emléknél fogják megtanulni, hogy mint kell érzésben és tettekben a tizenhárom hőshöz hasonlókká lenniök.

Levél haza.

Írta: Petefői István.

Anyó lelke!
Nagy bajba estem. Félek, hogy ki se lábalok belőle. Meg tudnád mondani: mit tegyek?

En úgy tettem, amint te meghagyta. Eljöttem, látod, hazulról, hogy a városi zajban elverjem emésztő bumát, vágyakozásomat, az én elpártolt édes leánykám után. Nagyon egyedül vagyok, ha te nem vagy itt, anyó.

Megírom neked, mi történt.
Megutáltam a magányt az emberek sokasága között és kijártam a Maros mellé a bum nagy társaságában — egy halászbottal a kezemben; s egy nap (ugy vélem, vagy 10 nap előtt, ha nem zavarodtam össze a számításban) ugy alkonyatban a „nagy bolygó” partján valami ok nélkül való szorongás fogta el a szívemet: — a veszedelemnek előérzete.

Ekkor, ülven a homályosodó parton elmélyedve, néhány ölnyi távolságban a lábamtól: egy maszatos, fekete tömeg került ki a vízből a fővényre.

Azt hittem, valami nagy nyálkás, hináros faág vetődött ki s mert oktalanul ideges voltam, elfordultam tőle. De mintha csipős hangyák mászkáltak volna a gerincemen, ugy izgatott a fekete holmi a fővényes parton a hátam megett, hogy visszafordultam feléje. Mély

sóhajtást véltem hallani. Nem sóhajtott senki, csak a kilocsesanó víz, a Maros nyilas szája nyalt ki partra mosott áldozata után. Ismét visszakaptam a tekintetemet s felkeltem, felsodortam a halász-zsinóromat, hogy elmenjek. Nem tudtam. A szemem ama fekete holmira visszatévedt, pedig a homály omolva ereszkedett le és alig lehetett megismerni: mi hever ott.

Féltem. Mégis közeledtem. Nem tudtam elmenni onnan. Ahonnan, láthatod: a Sors kiszemelt a szerencsétlenségre és erőszakkal sodort a bünbe.

Mert abba estem.
Egy holttest hevert a fővényen. Nagyon csuf volt. A szeme nyitva, a teste felpuffadva. Ekkor a várbeli toronyban épen hatot kongatott az óra. Ráfeledkeztem a halottra — mig ütött lustán az óra. A gyomrán az óralánc megfeszült. Aranylánc volt, fényesen villogva ki a mocsokból. Siket, félelmes esend volt, csak a fülemben zizegett a rohanó vér.

Vajjon ki lehet e lepecsételt titok? Elkeseredettség, vagy a bün áldozata? Reszkettem, alig állottam a lábamon s eselem, ha hozzám ütődik egy hajló fűszál. Felemeltem a lábamat, hogy odább sompolyogjak, de nem mertem ismét létni, nehogy zajt okozzak. Tudom, hogy a hideg verejték lepergett a kalapom alatt a homlokomról, s végigfolyt forró orcámon.

Mindig kissé gyámoltalan voltam, — mint-hogy gyenge voltam testben, — aztán sokat

is bánkódtam az én édes leánykám után. Ej no! hát akkor sirtam, sirtam és tudom, hogy a doktor mennyit esóválta a fejét a betegágyam mellett...

A növekedő homály azonban mintha megtaszított volna. Fuss. Az ösvény vége vaksötét volt. Megembereltem magamat, megtörültem a homlokomat. Egy pillanatig ugy tettszett nekem, hogy ama holmi ott alant megmozdult volna s a halott összehúzódó, kidagadó gyomrán az arany óralánc felcsuszott és leesett volna... és arra megiramodtam. Igen, futni kezdtem.

Egy göröngyben azonban mindjárt megbotlottam, féltérdre estem s megütöttem magamat. Arra felszöktem s boszuság fogott el a fizikai fájdalom mián. Káromkodtam.

Nevetséges. — Hiszen nem vagyok én már gyermek. Huszonkét esztendő telt el, mikor a betegágyamból keltem fel. Csak azért is. Most vissza fogok térni a partra mosott-hoz és megnézem, hogy hirt vihessek róla — a rendőrségnek, ha a városba térek.

A halott idős ember volt. Azt hiszem. De nem mertem megnézni jól az arcát. Valami mészárosféle ember lehetett, mert kövér volt és nagyon vastag óraláncot viselt.

Az óraláncát néztem, ugy, hogy egyebet ne is lássak belőle. Abba kapcsoltam a szememet.

Valaki jönni fog. És elviszi a láncot. Bámom is én? Mi közöm nekem egy arany-óra-

A kormány lemondása a király előtt.

Ideiglenes megbízás. — Wekerle a trónörökösnel.

Távirati tudósítás.

Arad, április 27.

A politikai válság eseményei gyorsan következnek egymásután. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson volt a királynál, hogy bejelentse a kormány lemondását. A felség elfogadta a lemondást, de megbízta a kabinetet a kormányzás ideiglenes vezetésével, míg a válság megoldása be nem következik. Ennek előkészítése céljából a király több tekintélyes politikust, elsősorban Justh Gyulát, audienciára fog kérni, hogy velük különösen a többségi párt álláspontjáról és kívánságairól tárgyaljon. A kibontakozás feltételül némi melyek a koalíció felbontását, mások éppen annak megtartását mondják, a legáltalánosabban pedig a választóreform keresztülvitelét sürgetik.

Érdekes eseménye volt még a mai napnak, hogy Wekerle két órai kihallgatáson volt a trónörökösnel.

Tudósításunk a nap eseményeiről és a politikai helyzetről itt következik:

Wekerle a király előtt

Bécsből jelenti a M. T. I.: Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel hat óra tíz perckor titkára, Bárczy István dr. kíséretében ideérkezett. A miniszterelnök a bankgassei magyar házba hajtatott, majd a közeli Volksgartenben sétált. Nyolc órára visszatért a magyar házba és dr. Bárczy Istvánnal dolgozott, miután Vértessy Gézának, az ő Felsége személye körüli minisztérium államtitkárának jelentését fogadta. 10 órakor Wekerle miniszterelnök a külügyminisztériumba ment, ahol Arentthal báró közös külügyminiszterrel hosszabb ideig értekezett.

Wekerle délelőtt fél 11 órakor Schönbrunnba hajtatott, ahol őfelsége 11 órakor külön kihallgatáson fogadta.

Ezen az audiencián a miniszterelnök benyújtotta a kabinetnek e hó 25-én kelt és valamennyi miniszter által aláírt lemondó levelét és előterjesztést tett a válságból való kibontakozás előkészületeire nézve.

Őfelsége a kabinet lemondását elfogadta és megbízta a kormányt az ügyek ideiglenes vezetésével. A miniszterelnök előterjesztésére a legközelebbi napokban számos politikus meghívást kap a királyhoz. Wekerle mai audienciáján előterjesztést tett arra nézve, hogy a király Justh Gyula házelnököt hallgassa meg. Justh valószínűleg még e héten pénteken vagy szombaton megy audienciára. Tervbe van még véve igen sok politikus meghallgatása.

A miniszterelnök a trónörökösnel

Bécsből táviratozzák: A királynál való kihallgatása után Wekerle miniszterelnök Schönbrunnból a Belvederebe hajtatott, ahol Ferenc Ferdinánd trónörökösnel volt kihallgatáson. A kihallgatás meghívás következménye volt. A trónörökös óhaja volt, hogy Wekerle nála kihallgatáson jelenjék meg. Az audiencia több mint két óra hosszúságú volt.

Wekerle miniszterelnök ezután négy órakor megjelent a magyar házban, ahol megebedelt. Négy óra negyven perckor Wekerle visszautazott Budapestre.

A jövő eshetőségei.

Fővárosi tudósítónk jelenti: A pártok a tegnapi konferenciák hatása alatt állanak. A kibontakozás hívei örömmel konstatálták, hogy az összes koalíciós pártok készek arra, hogy a súlyos helyzetet megoldás felé vezessék. A temperamentumosabb, a radikális elemek a függetlenségi párton azonban nagyon el vannak keseredve, különösen az alkotmánypárt ellen, amely tegnap nyíltan a közös bank mellett foglalt állást.

A kibontakozás minden valószínűség szerint az általános választói jog alapján fog létrejönni. Az összes pártok értekezletei kiemelték, hogy az általános választói jog elma-

radása súlyos politikai hiba, amelyet reparálni kellene. Erre való tekintettel nyilván az lesz a kivezető jelszó, hogy meg kell csinálni az általános választói jogot, azután döntsön maga a nemzet. Ugy látjuk, hogy erre minden oldalon meg van a készség. Csak az a kérdés, hogy Andrassy javaslatát fogják-e megvalósítani, vagy csinálnak új előterjesztést. Ez még nincs eldöntve. A függetlenségi párt jó része új javaslatot akar, de minden attól függ, hogy Kosuth mire határozza el magát.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke egy újságíró előtt ma így nyilatkozott:

— Csak annyit mondhatok, hogy rendületlenül az önálló bank mellett állok és mellettem van az egész függetlenségi párt is.

Az újságíró megkérdezte azután, hogy lehetséges volna-e olyan kialakulás, mely legkésőbb ez évi szeptemberig, vagy októberig megcsinálja az általános választói jogot és ez időre a bankkérdés megoldása függőben maradna?

— E pillanatban ezt nem tudhatom. — felelte Justh — de mindenesetre kétséges, hogy addigra meg lehetne csinálni a választóreformot.

Hollók a koalíció ellen.

Fővárosi tudósítónk jelenti: A függetlenségi párt úgynevezett bankesortjának lapja, a M-g, ma esti számában többek között ezeket írja:

A koalíció nem maradhat fenn tovább. A kormány maga jelentette, hogy a koalícióban nincs egység, nincs összetartás, nincs szolidaritás. Az államélet legfőbb feladataira nézve a pártok eltérő uton járnak. Ezért kellett lemondania a kormánynak. A koalíciót ezután tovább fenntartani teljes képtelenség volna. Egy halottat, melyet a maga módja szerint illően elparentáltuk, senkinek sem sikerülne feltámasztani. A nemzet hitét, bizalmát a koalíció iránt sem lehet már feltámasztani. Oly eklatánsan megnyilatkoztak a pártellenetek, hogy nem lenne a koalíciónak semmi akcióképessége és tekintélye. Arról tehát, hogy a koalíció kimúlása után halottaiból feltámasztassék, még beszélni sem lehet.

Más helyen ezeket írja Hollók lapja: Más, mint alkotmányos megoldás nem lehetséges. Az alkotmányosság pedig azt parancsolja, hogy a többség kormányozzon. Egyenesen a többséget terheli a kormányzás felelőssége és illeti meg a jog is, hogy törekvéseit kormányzás útján keresztülvigye.

lánchoz? Van nekem. Tőled kaptam az órát, anyó, az érettségimre. De a halott órálánca megzavart. Valami unszolt arra, hogy vegyem el. En? Megundorodtam a gondolatól. A belém nevelt becsület megémelygett tőle. Azonban a ragadozó vad, mely akkor is hozzákap egy darab prédához, ha már jóllakott is — megmozdult bennem.

Ragadd meg azt a drága holmit.

Alkudozni kezdett a bennem nőző facsarosság a tisztességemmel. Fogd meg. Az az érték. És a senkié. Mire otthozni hagyni? Valami jót lehetne csinálni vele. Például egy szegény embernek adhatom, aki megalapíthatja vele az életét. Atsubant az agyamon csak ez a hazugság. Mitsem akarok vele kezdeni... Nem. A terhes asszony halálos, emésztő vágyakozása borított el. Reszkettem a kívánságomban. A halottat is elfelejtettem, óh, hidd el, anyó.

Az ördög suttogott a fülemben ama nehéz sötétségből, mely mind ereszkedett inkább le. Összerázkódtam. Egy gonosz eltökéltség... s a következő pillanatban hozzáérttem a lánchoz, anélkül, hogy látnám a halottat. Gyűlölttem a szerenéséltent.

Mily hideg volt az arany!

A lánc engedett. Aranyóra volt a végében. Elhajítottam messze, amint kirántottam a zsebemből. Az ösvényre esett. Egy vizosepp pergett róla a kezem fejére... Egetett. Futva me-

nekültem, szinte ráhagtam az órára az ösvényen. Atszöktem rajta, mint egy kigyón.

Azt se tudom, mit tettem. Hirtelen visszafordultam, a földre hajoltam s felkaptam az órát és végignyargaltam a berken. A lélekzetem elfogyott a vámház előtt és lerogytam a padra.

Valaki megszólított. A vámos volt.

— Szép az este, — mondta.

Osszerázkódtam a bangjától s erőt véve magamon, beiramodtam a városba.

Egyszerre ez jutott az eszembe: Miért futok? Mindenki gyanusnak fogja találni a futásomat. Tán ki is találja mindenki, hogy menekszem, hogy loptam... loptam... Otthon bezártam az ajtómat és kétszer is megvizsgáltam a zár erősségét.

Az ágyra dobtam magamat. Az utcáról behangzó zaj a fejembe nyilallott. Meg fogják-e tudni a tettemet? Kitalálják. A Maros mellett horgásztam. Ez bizonyos. A halott lánc hiányzik. Ez kétségtelen. Ki vitte el? Ki volt ott?

Bebujtam a paplan alá. Ujjal fognak mutatni reám. Tolvaj... Egy halottat lopott meg.

Miért? Az éhség vitte e lépésre? Nem. Rothadt belül... Nagyon hitványul éreztem magamat. Forgolódtam a fekvőhelyemen s a testem savanyu izzadtsága undorral töltött el. Émelyegtem. Menekedem hazulról. Felkeltem s ki akartam lopózni a szobámból a Maros mellé,

hogy visszategyem az órát. De csillagtaian, vágható, nehéz éjszaka volt künn. Nem mertem megfogni a kilincset.

Hajnakra iszonyu nyomoruan voltam. Akkor elnyomott a bágyadtság s arra nyitottam ki a szememet, hogy egy óra ketveg valahol.

Szorongva hallgattam. Tik-tak... tik-tak. Úgyelek: honnan jön a hang? Ora nincs a szobában. Oh. Ez ugyanazon óra. A halotté.

A kabátom zsebéből jön. A fületem közel tartottam a ruhadarabhoz. Szól... szól...

A szoba tulsó felébe húzodom. Ketveg. Mit tegyek? Ki akarom venni a kabátból, hogy hajítsam a benyiló kamrába. Nem bírom megfogni. Tik-tak. Mind élesebben lármázik.

Kimenekedem a szobából. A kabátot az órával együtt behajítottam a benyilóba. Még is szól. Ráhajigálom az ágyneműt mind, a párnákat, a derékaljakat. Rá is taposok. Egy hegyet hajigálok rá, rongyból. Még is szól.

Ekkor kiosonok a szobából s a kulcsot a zsebembe dugom, nehogy bemehessen valaki.

Egész nap kóboroltam. A város másik felén tekeregtem, természetesen az erdőben. A Marost meg nem közelítettem volna a világért. Oh! ha találkozom valakivel, aki rám mutat. A harkály kopogása is megriaszt.

Az éhség üzött be estére és a város végén egy kis koresma veresabroszos asztala mellett adattam valamit magamnak. Fuva-

A kibonyolódás utjával a M—g az általános választói jog megalkotását és az önálló bank felállítását jelöli meg. A függetlenségi pártnak — írja tovább — tömör egysége kétségtelen és teljes joggal fel lehet tételezni, hogy a kibontakozást egyedül a függetlenségi pártnak, mint parlamenti többségnek utján fogják keresni. Egy-két hétig mindenestre el fog tartani a válság megoldása, de ezen időn túl aligha huzódik, mert irányadó politikai tényező óhajtja, hogy a mai bizonytalan politikai helyzet mielőbb véget érjen.

Popovics nyilatkozik.

Popovics Sándort, az Osztrák-Magyar bank új kormányzóját tudvalevőleg élesen megrótták minapi beszédeért, amely az önálló bank ellen irányult. Egy társaságban — mint Budapestről jelentik — a támadásokra vonatkozólag Popovics állítólag így nyilatkozott:

— A támadások hidegen hagynak. Csak azt mondtam, amit meggyőződésem szerint Magyarország érdekében állónak tartok. Hogy ez nem kellemes azoknak, akik jelszavakkal doigoloznak, minden komoly hozzáértés nélkül, csöppet sem bánt. Ami pedig azt illeti, hogy én voltam az, aki a kartellbank eszméjét fölvettem és annak tervezetét elkészítettem, ez igaz. De ezzel nem jöttem meggyőződésemmel ellentétbe, mert a kartellbank csak formailag látszik önállónak, lényegileg az a bank-közösség fenntartását jelentette volna.

Az audienciák eseményei.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Wekerle Sándor miniszterelnök ma este negyed 10-kor Budapestre érkezett. A miniszterelnök a pályaudvarról az országos kaszinóba hajtatott, ahol ma egy 25 évvel ezelőtti Bedő Albert volt földmivelügyi államtitkár által alakított egyesület jubileumi ünnepségén vett részt.

Wekerle utja természetesen élénk beszélgetés tárgya volt. Hír szerint a hivatalos lap csütörtöki számában meg fog jelenni a királyi kézirat, melyben a felség a kormány lemondását tudomásul véve megbizta azt az ügyek vitelével. A miniszterelnök a király elé terjesztette ama politikuskok neveit, akik a közeli napokban audienciára mennek. E névsorban hír szerint a következők vannak:

Kossuth Ferenc,
Thaly Kálmán,

Justh Gyula és
Hoitsy Pál a függetlenségi párt részéről,
Andrássy Gyula gróf és
Széll Kálmán az alkotmánypárt részéről,
Zichy Nándor gróf a néppárt részéről.

Nagy feltűnést keltett Wekerlének megjelenése a trónörökös előtt. Ez volt az első alkalom, hogy Wekerle, mint a koalíciós kormány miniszterelnöke a trónörökösnél volt. Hogy mi történt ezen az audiencián, azt mélyen titkolják, de valószínű, hogy a főherceg különösen a választói reform és a katonai kérdések iránt érdeklődött.

Ferenc Ferdinánd trónörökös különben ma délelőtt hosszú kihallgatáson fogadta Zichy János grófot is.

A 18-as párt Wekerle és Andrássy ellen.

A pártkörökben ma este, mint fővárosi tudósítónk jelenti, igen élénk élet volt. A függetlenségi pártban erősen izgatott hangulat uralkodott az alkotmánypárt és különösen Wekerle miniszterelnök és Andrássy Gyula gróf ellen az alkotmánypárt tegnapi értekezletén tett kijelentéseik miatt. A képviselők igen heves szavakkal ítélték el a két 67-es minisztert. Kossuth Ferenc, aki szintén fenn volt a pártkörben, nem tudta, nem is nagyon akarta csillapítani őket és maga is kijelentette, hogy Wekerle és Andrássy beszéde őt is meglepte s tudomása sem volt arról, hogy a két miniszter a lemondást bejelentő beszédeiben, ilyen módon teszi szóvá a közös bank kérdését.

A függetlenségi képviselők erre követelni kezdték, hogy mivel már ugy sincs értelme a koalíciós pártok szoros együttmaradásának, oszadjon fel a koalíció. Kossuth Ferenc ebben a kérdésben kitérőlog nyilatkozott.

Az alkotmánypártban is sokan voltak együtt ma este. Csodálkoztak a függetlenségi párt izgatottságán és a miniszterek kijelentéseiben nem látnak semmi okot az izgalomra. A miniszterek — ez az alkotmánypárt véleménye — tagjai a pártnak és mint ilyenek véleményüket a helyzetről tisztán és világosan, minden hátsó gondolat nélkül mondták el.

De másnap esendőrös közeledett az országúton. A falusi ravaszkepű fogadós rejtelmesen hozzám hajolt:

— Fusson — lehelte. — Csendőrök jönnek az úton.

Meg voltam bolondulva. Felugrottam. A hátulsó kapuú tuskolt ki a fogadós, s én eszeveszetten rohantam végig a berek ösvényén a város felé.

Azóta, anyó, éhezem és futok. A lábszáram reszket, a fejem zug, s összerázkódom, ha egy légy rám száll.

Megpróbáltam, hogy korhelyek közé ülök, s iszom reggelig velük. Akkor ettől félek: hogy kifecsegem ocsmány titkomat részeg fejjel, hogy megloptam egy halottat; s elszököm a kompániától.

Elhitványkodtam. Lerongyosodtam. Nem merek haza térni. Ott ketyeg az óra a szobámban és üt hatot . . . Eppen hatot!

Egy nap lopva odahúzódtam a Maros felé, ahol halásztam. Mint remegtem! bokortól-bokorig bujkálva odáig, esuszva. A fővényes part üres volt. Tán elvitték. Tán eltemették. Az óra azonban él és üt. Mit tegyek? Kezdem megszeretni a vizet itt a bolygó mellett.

Oly lusta, lágy, puha itt a Maros vize. Nagyon mély. Alig mozog a víz színe. Csábit a mélységes nyugalom. Bár jönnél utánam, anyó! Félek ettől a víztől.

Vonz . . .

ÚJ VÁLASZTÓK.

Goicsa János cipész, Grósz Jakab ügynök, Glück Sámuel keresk., Glesinger Győző keresk., Glück József ügynök, Grünberger Lajos kántor, Galandauer Béla alkalm., Grósz Ferenc műszerész, Glücksthal Zoltán gyógyszerész, Gruber Samu keresk., Gáron Lajos műhelyfőnök, Gedeon Máté könyvelő, Goschi Mihály szabó, Gyarmati József cipész, Giller Ferenc kőműves, Grósz Bálint házt., Gyarmati József bérkocsia, Gehl Károly házt., Grósz János házt., Greschner József házt., Golup János molnár, Griszhaber Lipót szatócs, Gajeczán Száva házt., Gyenes Mihály földt., Gaál József földt., Guthier György hentes, Grab József mag. hiv., Gruss József főmolnár, Goricsnyigg Vilmos p. ü. biztos.

Heiner István mozd. vez., Hegyszegi Kálmán szertárnok, Herman János nyugdíjas, Hady Gyula ellenőr, Harmat Ferenc tanító, Hanthó István számvizsgáló, Hollósi Pál számtiszt, Hirsch József művezető, Hajdu Béla házt., Hanner Adolf elárúsító, Hopp Károly mérnök, Hady Antal házt., Hartmann János billiárdkészítő, Horovitz Gusztáv igazgató, Hanny Béla nyugdíjas, Honfi Antal házt., Hachta Béla művezető, Himmelsbacher György házt., Horváth Sándor vendéglős, Horváth Antal asztalos, Herman Béla alkalm., Horváth József vállalkozó, Hesz Gyula üveges, Hanzu Nesztor droguista, Holtzer Mihály üzletvez., Halpern Ödön alkalm., Hönigesz Nándor bérlő, Hubert Nándor ügynök, Hehs Aladár szerkesztő, Hegedüs János házt., Havancsák József házt., Hegedüs Sámuel házt., Horga János házt., Hajós György házt., Henegár György házt., Hacker Adolf mag. hiv., Hacker Ignác raktárnok.

Idb. Illés Gábor házt., Istvánffy Béla földt., Illés Sándor bográn, Inczedy Ákos művezető, Izsák Adolf korcsmáros, Izsó Lajos házt., Izsó Sándor házt., Illés István mérnök, Incze György mérnök, Iván Romulusz számtiszt, Jobbágy István mérnök, Jancsó István mérnök, Jakabffy Rozsó mag. hiv., Jaklics Ferenc házt., Jónás Adolf alkusz, Jevalek Ferenc szakács, Jáger József esztergályos, Juhász Jenő számfejtő, Jordán János házt., Jáger György szűrszabó, Jancs Pál baromfikeresk., Jasztkó György földt., Jancsin Miklós bárányvágó.

Kimaradnak: Guttmann Simon házt., Gábor András építész, Gutfreund Ferenc aranyműves, Grünblatt Samu máv. ellenőr, Grünbaum Miksa tanító, Gillényi József mérnök, Györfly Alajos hírlapíró, Gutfreund Salamon keresk., Gásza Károly lakatos, Gábor György zongoramester, Gudsza Gyula máv. ellenőr, Grün Henrik ügynök, Goldstein Herman ügynök, Gyurik Gyula korcsmáros, Györi Sándor kimérő, Gömöri Norbert mozd. vez., Gutta József isk. igazg., Gölner Antal cipész, Grósz János házt., Gid Sámuel eszmadia, Gid János házt., Gasparik István munkafelügyelő, Gligoreszk György házt., Gergelyi Bálint szatócs, Gábor Ferenc házt., Ganyel Izidor ügynök, German Ernő földt., Gruber Andor földt., Herczel Bernát házt., Huzó István kávé, Herczog Lipót vállalkozó, Horváth Pál nyug. hiv., Heeger Antal házt., Hazafi György főkalauz, Hannauer Mihály bádogos, Hably János főnyező, Heiman Jakab szatócs, Heizer Mihály lelkes, Hoffmann Miksa ügynök, Hang Flórián házt., Hitén Artur keresk., Hönigesz Nándor házt., Hoffmann Salamon szatócs, Hajka Ignác földt., Horváth János házt., Hegyi István eszmadia, Hosszu János italmérő, Hell Frigyes eszmadia, Herczog József ügynök, Heródes János házt., Horga Vazul földt., Iritz Izidor üzletvezető, Inkey Ödön számtiszt, Illés Dávid mérnök, Ilka Péter házt., Illés Mihály vállalkozó, Jovanov Isza házt., Jeck György sütő, Jenei Mihály főkalauz, Jenos Pál házt., Jenecek Ferenc, Komlós István üzletv., Kolman Armin könyvelő, Klein Gerzson sörkereskedő, Kovaly Márton máv. altiszt, Konez József számtanácsos, Kohn Mózes nyugdíjas, Kulcsár Géza számtiszt, Kometh Pál gyógyszerész, Klein Ödön nyug. hiv., Kállay Ernő kőműves, Karczag Jenő igazgató, Kiszner Dezső keresk., Kremayer Antal művezető, Kupriva Vince mérnök, Kiss István házt., Koley József szatócs, Korponai József asztalos, Klein Ignác bérkocsis, Kovács Simon keresk. segéd, Kohn Lajos fakereskedő, Kovács Sándor dr. aljegyző, Korok János irodatiszt.

ros emberek ittak s egy részeg oszmadia sirtatta a hazát. Rám se néztek. De mind elmentek később és a korcsmárosné csipőre tett karkokkal léz kérdőleg reám. Az éjjelt a kávéházban töltöttem, itatva a cigányokat, hogy a pirkadásig legalább legyenek társaim. Ekkor buta fejű botorkáltam haza.

Ugy ruhástól kuporogtam a divány szegletébe. A szemem majd leragadt. Az ágynemű odabenn van egy élő órán. Minden ijedségem viaszatér erre a gondolatra. Nem tudok elaludni. Ekkor az óra üt.

Üt.

Hatot egymásután, lepegve, tompán. Enynyit ütött akkor, mikor a halottat kidobta a Maros. Honnan jön az ütés? Az ágyneműk alól beszél. Egy . . . kettő . . . három . . . hat. Eppen: hat.

Eszem nélkül vettem a kalapomat, s neki-vágtam az utcának ismét. Már éled. Egy rendőr az utcáron végigmér. Tán reám teszi a kezét: „Hol az óra? Hallja! . . .” Besurran-tam a szegleten és futva iramodtam meg.

Azon nap a szomszéd falu határában aludtam egy boglya mellett. Egy kuvasz ugatott elébb, de a szemem leragadt a fáradságtól, s arra a lábam mellé heveredett.

Egészen kócos lettem. Azért bemenedtem a falusi korcsmába, ott maradtam. Senki se ismer. Ott is aludtam.

Az eltörölt robot.

Arad akciójának sikere.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 27.

Még a középkori jobbágyság intézménye él abban az intézkedésben, melyet az 1890. évi I-ső törvény cikk 25. szakasza statuál és amely arra kényszeríti az utadót nem fizető szegény embert, hogy keze munkájával szolgálja le a robotot. Figus Albert, Arad város számvevője vetette fel először azt az eszmét, hogy a város háztartását évről-évre szaporodó deficitel terhelt törvényt módosítani kell és az Aradi Közlönyben szószerint ismertett előterjesztése ma már egy korszakalkotó törvényjavaslatban foglal helyet. Aradváros törvényhatósági bizottsága az előterjesztés révén felirt a kormányhoz a törvény megváltoztatása céljából és Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a közutakról szóló törvény tervezetét azzal küldötte meg ma a város közigazgatási bizottságának, hogy a robot eltörlésére vonatkozó érveit magáévá tette és a törvénytervezet indokolásában kijelenti, hogy az Aradról kiindult akciót tekintetbe véve, már nem is számítja jövedelemnek a robotból befolyó összeget.

A közutakról alkotandó törvény, mely az országot 18 éven belül teljesen kiépített, minden időben járható közutakkal szereli fel, indokolásában a következőképen mondja el a robot eltörlésének szükségességét:

Az egyenes állami adót nem fizetők az 1890. évi I. t.-c. 25. §-a alapján kivetendő három kézi napszámának értékeként szereplő 433062 koronát a számításban figyelmen kívül hagytuk, mivel ez a megadóztatás mellett, hogy a legnagyobb mértékben igazságtalan, a legszigorubb kényszereszközök igénybevétele mellett is alig hoz annyi jövedelmet, mint a mennyibe a kezelése kerül. Ezt az adózást a törvényhatóságok megegyező kívánságához képest tehát teljesen eljuttuk.

Az új törvénynek azonban nemesak ez az egy üdvös hatása lesz. Nemesak a közutakat, hanem még a dűlőutakat is ki fogja az állam a községek igazságos hozzájárulásával építeni s nem fordulhat elő például olyan eset, hogy a Mezőhegyes mellett fekvő gazdag telepes községek fél évig is el vannak zárva a világtól, mert egyedüli közlekedési útjuk, a dűlő-ut, sártenger és azon közlekedni nem lehet.

Az új törvény az élet számára készül és azért szakít az eddigi kerékkötő bürokratizmusmal és az utépités programját nem hivatalnokokra bizza. Sulyt fektetve arra, hogy az egyes járásokon belül szükséges utak mihamarabb jókarba kerüljenek, az utépitési szükségesség megállapítását kiveszi az államépítéset köréből és bizottságra bizza, amelyekben olyan emberek foglalnak helyet, akik az utakat járják és ismerik is.

A járási érdekeltség tagjai: a járási főszolgabíró, mérnök, számvevő, városok és községek képviselői, a járás kerületén közforgalomban levő vasutak és hajózási vállalatok egy képviselője, a gazdasági egyesület, kereskedelmi és iparkamara, illetve járási ipartestület egy-egy kiküldötte.

A törvénytervezet szerint a tizenhét év alatt kétszázhatvanhétmillió koronát fordít az ország útjainak kiépítésére. Ebből a községek 198 milliót, az állam 68 milliót térít meg. A törvény e célból megengedi, hogy az utadó eddigi kulcsa tiz százalékról 13 százalékra emeltesse fel.

Aradváros közigazgatási bizottsága Vannay Gyula tanácsos, Figus Albert számvevő és

Virágh Lajos főmérnökből álló bizottságot küldötte ki a törvénytervezet tanulmányozására és javaslattételre. A közigazgatási bizottság elé terjesztendő javaslat felülbírálás után a kereskedelmi kormányhoz küldendő fel s egy országos ankét tárgyalásának fog alapul szolgálni.

Uri rablógyilkos.

Megölt gyógyszerész.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 27.

A rendőrség hivatalos közlönyének legutóbbi számában egy uri külsejű ember arképe tűnik föl a körözött gonosztevők között. Az illető Knitelius Ottó offenbachi születésű 24 éves kereskedő, egy föltűnően elegáns, háttározottan szép arcú ifju. Az a bűne, hogy Magdeburgban megölte Rathke János dúsgazdag gyógyszerészt és több ezer márkát elrabolt tőle. A jó megjelenésű ember ellen az a gyanu is fölmerült, hogy ölte meg Leipzigban Schwarz kereskedőt is.

A rendőrség már egy ízben kézrekerítette, de sikerült neki cellája ablakának kifeszítésével elszökni.

A gyógyszerész meggyilkolásának előzményei valóságos rémregénybe illők. A ravasz ifju ugylátszik jóelőre készült a bűntény elkövetésére s tudta azt, hogy az agglegény gyógyszerésznek sok pénze van. Hogy a lakása közelébe férközhessen, megismerkedett valamelyik eseléd-mulatságon a patikus szép szobalányával s viszonyt kezdett vele. Minthogy a zsigori és gyanakvó Rathke már korán este mindig bezárta a háza kapuját, a kereskedő megállapított kedvesével, hogy kulcsokat csináltatnak a kapuhoz és a lakás néhány szobájának ajtajához. Ennek segélyével sikerült is neki csaknem minden este bejutni a szobalányhoz. Utóbb már csak úgy járt a gyógyszerész házához, mintha haza menne.

A szobalány komolyan azt hitte, hogy a esinos fiatalember az ő kedvéért jár olyan sűrűn a gyógyszerész házához. Pedig esalódott. Az ügyes gonosztevő csak ki akarta kémlelni a terepet, hogy éjjel bejuthasson a magánosan alvó gazdag öreg patikushoz. Ez néhány nappal ezelőtt sikerült is neki. Amikor a szeretője mélyen aludt, ő a nála lévő átkulcs segélyével belopózott Rathke hálószobájába. A nyomozás adatai szerint, amikor az ifju gonosztevő bement a gyógyszerészhez, az fölébredt. Knitelius ekkor kloroformos kendőt dobott a gyógyszerész arcába, amittől az elkábult. Ekkor a gonosztevő hozzáfogott a szekrények felkutatásához. Megkereste a Wertheim szekrénykulcsot és több ezer márkát kivett belőle. Még néhány értékes ékszert vett magához és távozni akart. Ugy látszik ekkor a gyógyszerész eszméletre tért és dulakodni kezdett a betörővel. Ez pedig a kloroformos kendőt az öreg nyaka köré csavarta és addig szoritotta, amig megfulladt. A zajra fölébredt a szobalány, aki segítségért kiáltozott. A gyilkos őt úgy fejbe ütötte, hogy az eszméletét veszítve lebukott. Kniteliusnak így sikerült elmenekülni.

A német rendőrségek azt hiszik, hogy Magyarország felé menekült, azért fölhívják a magyarországi nyomozó hatóságokat, hogy keressék a gonosztevőt.

SPORT.

+ Az aradi tornaegyesület evezős osztályának tagjait értesitem, hogy az evezést holnap, szerdán délután megkezdjük. A belépni kívánók jelentkezhetnek mindennap délután az evezősházban. Brasch dr., művezető.

Leánykereskedés nagyban.

Ezer korona egy hungara ára.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 27.

Az állami óvintézkedések úgy látszik csak irott malasztnak bizonyulnak azzal a halatlan vakmerőséggel szemben, amelylyel ismert és többször büntetett leánykereskedők az emberhus szállítást üzik. Csak néhány napja irtunk arról, hogy a fővárosban nyíltan, a koresmákban toborozzák az élőárut, amelyet a Balkánra szállítanak.

Ma pedig ismét egy országszerte ismert leánykereskedő banda szégyenteljes manipulációjáról ad hírt fővárosi tudósítónk. Őt szerencsétlen magyar leány kálváriáját jelenti ez, akiket éppen azok a lelketlen kufárok szállítottak Belgrádba, majd pedig kifosztva áldozatukat, dobták az utcára, akiket pár nap előtt leplezett le a rendőrség. Leleplezett, de a banda fejét nem tudta kézrekeríteni, mert az megrögt.

E hónap tizenhétadikán a belgrádi osztrák-magyar konzulátus értesítette a belügyminiszteriumot, hogy Belgrád utcáin öt magyar leányt talált egy Topics nevű kereskedő, aki a konzulátushoz utasította a fiatal lányokat. Ezeket utiköltséggel látta el a konzulátus és Budapestre küldte őket. Ezt jelentették Belgrádból azzal a kiegészítéssel, hogy a leányok mindegyike — Kmoskó Ilona (Göd), Szuk Ilona (Besnyő), Pastya Erzi és Mariska (Fót) és Visontai Anna (Gödöllő) — leánykereskedő kezébe került s így menekültek meg a lélekufárok kezei közül. A belügyminisztérium rögtön értesítette a rendőrséget, amely megállapította, hogy a legveszedelmesebb leánykereskedők egyikéről van szó: Hartenstein Mórról, aki az öt leányt 5000 koronáért akarta Belgrádban eladni. Hartenstein Bécsbe szökött a mult hetekben, de már a nyomában vannak.

Tizenöttestendős korában került Budapestre Hartenstein Mór, aki most 36 éves. Az apjával származott ide és azóta egyike lett a legveszedelmesebb leánykereskedőknek. Különösen Pestmegye területén operált. Megállapította a rendőrség, hogy Hartenstein Mór egy év alatt harminchat leányt vitt ki Magyarországból és eladta a szerencsétleneket fejenként 1000 koronáért. Szépen jövedelmezett tehát az üzlete. Amikor ezek a gazságok kiderültek, Hartenstein két hónapi elzárásra és hatszáz koronára büntették, sőt ki is tiltották Magyarország területéről. Hartenstein el is tűnt.

Csak később derült ki, hogy Pestmegyében azért tovább folytatta az üzletét, megbízottja és büntársa volt neki Sporn Györgyné, egy kaposvári elzülött asszony, aki teljesen Hartenstein utasításai szerint cselekedett és vígan folyt tovább a leánykereskedés. Akkor aztán az asszonyt is kitiltották. Sporn Györgyné azonban időnkint mindig visszatért és most ezzel a szerencsétlen öt leánynyal manipulált. Belgrádba esalta őket, ott akarta Hartenstein utasítására eladni valamennyit. A leányok azonban egyértelműen ellenszegültek, amikor látták, miről van szó. Hartenstein és Sporn Györgyné erre Belgrádban mindenkiből kifosztották a lányokat és kitétek őket az utcára. Így akadt rájuk a belgrádi kereskedő, aki a konzulátushoz utasította őket. A lányokat Budapestben a főkapitányságon tegnap délután kihallgatták és vallomásaikból megállapította a rendőrség, hogy megint Hartenstein és Sporn Györgyné garázdálkodtak. Azt is megállapították, hogy a leánykereskedők Bécsbe szöktek, ahol már nyomukban van a rendőrség.

V. Mohamed szultán.

Megtörtént a detronizálás. — Kivégzik a zendülőket.

— Távirati tudósítás. —

Arad, április 27.

A nemzetgyűlés megpecsételte Abdul Mohamednak, a reakció fanatikusának sorsát. Ma délután százegy ágyulövés adta tudtára Konstantinápoly ujjongó népének, hogy a török alkotmányosság legnagyobb ellensége trónfosztott és rab. Drámai az a jelenet, amelyben a nép küldöttei ezt a történelmi nevezetességű tény a nép ellenségének tudtára adták. Aki életében oly sok ártatlan ember vérént ontotta, a kalifák trónjának legalsó lépcsőjén állva nem tudott mást mondani, minthogy az életeért könyörög. A zsarnok, aki azt hiszi, hogy a szabadság és alkotmányosság mámorában élő nép az élete ellen tör, bucsuzóul nem képes egy szót sem népéhez intézni, amelynek képviselői azonban megnyugtatták az egyszerre árnyékká változott napot, hogy a nemzet oltalma védi értéktelen életét.

Az új szultánt Resad effendit V. Mohamed névvel kiáltották ki és nagy diadalmenetben vitték a hadügyminiszteriumba. Holnap iktatják be méltóságába. Enverbey csapatai diadalt arattak és most leszámolnak az alkotmány ellenségeivel. Kivégzik a zendülőket.

Abdul Hamid 1842-ben született. Bátyja, Murad után 1876. augusztus 31-én lépett a trónra. Birodalma a legnagyobb zavarban volt: a boszniai és hercegovinai lázadás teljes erővel dult és már az orosz háború is fenyegetett. A pillanat veszélyei szerint hol az orosz, hol a hármasszövetségben, vagy az angol politikában kereste támaszát és úgy a külpolitikában, mint a belső reformok terén ingadozó, halasztó politikát követett.

A világtörténelmi eseményekről a következő táviratok számolnak be:

A szultán sorsa.

Konstantinápolyból táviratozzák: A mai napon 80 közlegény és 3 tiszt számára rendezett közös temetés impozáns szultánellenes tüntetéssé fejlődött ki. A temetési menetben sok száz tiszt vett részt. A kis dombot, ahol a temetés történt, szabadságdombnak nevezték el. A papot, ki az imát mondta, a jelenlévők félbeszakították, amidőn a császári hadsereg kifejezését használta. Ismételnie kellett ezt a passzust és e helyett a török hadsereg kifejezést kellett használnia. Egy másik esetben egy mohamedán társaságra vonatkozó kifejezése miatt szakították félbe. Enver bej őrnagy és egy másik tiszt mondták a bucsuzató beszédek. A tiszt ezt kiáltották:

— *Le a szultánnal! Pusztítsátok el a szultánt! Ma estig le kell tenni!* Báresak már megtörtént volna a trónfosztás!

Sztambulban is, sőt a portán is sokat beszéltek ma a trónfosztásról. Még a porta hivatalnokai is azt mondták, hogy az ma éjjelre várható. Mások azt állítják, hogy az csak a holnapi nemzetgyűlés után történhetik majd meg. A szultán jövődöntő tartózkodási helyeül a Beylerbey és Beikes palotákat emlegetik, amelyek az ázsiai részen vannak.

Szalonikiból jelentik: Husszein Dsahid, Midhad, Carasso idemenekült képviselők távirati hívásra ma a fővárosba utaztak, hogy a nemzetgyűlés holnapi ülésén résztvegyenek. A szultán sorsát itt megpecsételtnek mondják, miután a konstantinápolyi vérontás folytán semmiféle ok nem szól többé a mellett, hogy a szultánt kímélik.

Konstantinápolyi távirat jelenti: Az elkecsereledést a Yildiz ellen különböző híresztelések folyton fokozzák. Így híresztelik, hogy e hó 13-án a tömeggyilkolás alkalmával a Yildiz konyhájában 3 tisztet *darabokra vagdaltak*. Szambul utcáin este élénk mozgalom uralkodott. Niazi és Enver szabadsághősök képeit, ujonnan alakult lapokat, különkiadásokat árusítanak. Felfegyverkezett macedón katonák tömegesen láthatók az utcákon. Incidensek nem történtek.

Konstantinápolyból táviratozzák: A macedóniai hadtestek detronizáló határozatát semmi sem gyöngíti meg, annál kevésbé, mert a nemzetgyűlés már próbaszavazással megerősítette azt. A macedóniai tisztok kijelentették, hogy a szultán élete vasárnap csak egy hajszálon függött és hogy a Damokles-kard még mindig feje fölött lebeg.

Konstantinápolyi távirat jelenti: A szultáni lázítás miatt vád alá fogják helyezni. A jog és törvény szerint fognak ítélni felette, hogy a szeriatust hívei részrehajlással ne vádolják a kormányt. A Yildiz-kioszkból kiküldött és oda érkezett táviratok feltétlenül megállapítják a szultán bűnösségét. A szultánt valószínűleg a Boszporuszon levő Márványpalotába fogják zárni, amely 1869-ben Eugenia francia excsászárnő és később Frigyes Vilmos porosz trónörökösnek volt lakóhelye.

Berlinből táviratozzák: A Tageblattnak jelenti Konstantinápolyból: A Yildiz utolsó katonái is megadták magukat. A szultán teljesen el van hagyva. A nemzetgyűlés nem tehet egyebet, mint a szultán letételét és Resad effendi kalifaságát mondja ki.

A trónfosztás

Konstantinápolyból táviratozzák: (Déli 12 óra.) Híre jár, hogy a szultánt megfosztották trónjától.

Konstantinápolyból táviratozzák: A szultánt megfosztották a tróntól és a kisázsiai partra vitték. A szultánnak a tróntól való megfosztásáról szóló hírt megerősíteni látszik az, hogy a tokhanei arzenalban híre szerint háromnegyed óra múlva 101 ágyulövessel fogják a lakosságnak tudtul adni, hogy Resad trónralépése megtörtént.

Berlinből táviratozzák: (Délután fél 5 óra.) A Wolff-ügynökség jelenti Konstantinápolyból: Ma délután 3 órakor dördült el az a 101 ágyulövés, amely a szultán detronizálását és az új szultánnak V. Mohamed néven való trónralépését hírül adta.

Konstantinápolyból jelentik: Az intelligencia és az ifju-török lakosság között nagy az öröm, hogy végre Abdul Hamidot megfosztották a tróntól. Egy híre szerint az új szultán trónralépése nagy ünnepek között már holnap délelőtt megiesz. Az új miniszterelnök Ahmed Riza lesz.

Konstantinápolyból táviratozzák: Szabba Eddin herceget, a szultán fiát egész családjával együtt letartóztatták.

Londonból táviratozzák: Egy ide-

érkezett hír szerint a sejk-ül-izlam a nemzetgyűlés egyik döntése alapján a szultán felett *halálos ítéletet* mondott.

A nemzet küldöttel a trónfosztott szultánnál.

Konstantinápolyból táviratozzák késő éjjel: A nemzetgyűlés két képviselőből és két szenatorból álló küldöttséget választott, hogy Abdul Hamid szultánnak tudomására hozza a detronizálást. A küldöttség rögtön a Yildizbe ment és a szultán első titkára által bejelentette jövelele célját. A szultán a küldöttséget a Tschid pavillonban fogadta fiával Abdul Rachimmal. A durazzo kerület képviselője, Ehad pasa e szavakat intézte Abdul Hamidhoz:

— *A nemzet téged egy fetvával detronizált!*

Abdul Hamid ezt a bejelentést rezignálva fogadta és csak ennyit mondott:

— *Fatum volt!*

Ezután élete miatt kezdett nyugtalankodni. Ehad pasa így szólott erre:

— *Az ottomán nép nemes. Nem fog téged bántani. Életed a nemzet védelme alatt áll.*

A szultán megkönnyebbülten lélegzett fel és így szólt:

— *Fivéremet harminc évig tartottam életben. Gyakran ígértem, hogy valakit életben tartanak, de azután megváltoztatják szándékukat.*

Carasso, a szalonikii kerület zsidó képviselője így válaszolt:

— *A nemzet védelmébe vett és a nemzet fog védeni.*

A szultán ezután annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a Tseragan palotájában lakhasson, ahol elődje, Murad szultán is fogva volt. A küldöttség kijelentette, hogy ennek megigéréséhez nincs felhatalmazása, de legyen nyugodt, majd mindent el fognak intézni.

Az új szultánról.

Konstantinápolyból táviratozzák: Egy másik küldöttség felkereste Resad herceget, hogy tudomására hozza, hogy a nemzetgyűlés szultánná kiáltotta ki.

Resad méltósággal vette tudomásul a hírt és kijelentette, hogy miután a nemzetnek kívánsága, hogy ő legyen a szultán, elfogadja a trónt. Gyermeckora óta sohasem tett mást, minthogy a nemzet boldogságára törekedett. Beszédét így fejezte be:

— *Allah segítségével dolgozni fogok azon, hogy hazámat boldoggá tegyem.*

Az új szultánt ezután nagy diadalmenetben a hadügyminiszterium palotájába vezették.

Ostromállapot a fővárosban.

Konstantinápolyból táviratozzák: Az ostromállapotra vonatkozó szabályokat ma éjjel még szigorúbban kezelték, mert gyanús emberek ellen, kik elakartak menekülni, razziaát tartottak. A város ma reggel óta ismét olyan, mintha kihalt volna. Attól tartanak, hogy a reakciónáriusok új támadást fognak intézni az esetben, ha a szultánt a lemondásra rákényszerítik. Perában megerősítették az éjjeli őrségeket és milraillensöket állítottak fel. A palota vizvezetékét szalonikii mérnökök több helyen átvágták.

Szalonikiból jelentik: Konstantinápolyból elfogott reakciósból álló jelentékeny szállományok vannak utban idefelé, akiket az itteni Jedikula-börtönben fognak elhelyezni.

A Frankfurter Zeitung jelenti Konstantinápolyból: Háromszáz fogoly tisztet, közöttük Tahir és Serkes pasa tábornokokat, akik a Yildiz zászlóaljában első szerepet játszottak, valamint a katonai prokurátort átvitték a hademkő-

kazamatákba. A haditörvényszék azonnal összeült, hogy felettük ítéljen. Aligha lesznek közöttük kevesen is, kik a napvilágot még egyszer megpillantják.

Konstantinápolyból táviratozzák: Mahmud Sefket basa a mindkét részről szenvedett veszteségeket 300 emberre teszi.

Konstantinápolyból jelentik: A Szerveti Funun szerint sok fegyveres katona Konstantinápoly környékére menekült. Az Ikdam hír szerint megszűnik. Főszekerestőjét, Ali Kemalt nem tartóztatták le, hanem megszökött. Sefket basa közölte, hogy a császári tufendcsik megadták magukat a Yildizben a macedon csapatoknak. Említést érdemelnek azok a képtelen és tendenciózus állítások, amelyekkel a helyőrséget szombaton ellentállásra bírták. Azt mondták nekik, hogy Konstantinápolyt 16 millió fontért eladták Bulgáriának és hogy a közeledő macedon hadsereg bolgárokból és görögökből áll.

A zendülők kivégzése.

Konstantinápolyi távirat jelenti: Tegnap a zendülő katonák közül a haditörvényszék ítélete alapján száznál több közlegényt agyonlőttek. Izmael Kemal és Sied basa, Kiamil volt nagyvezér fia, hadihajón elmenekültek.

Konstantinápolyból táviratozzák: Városzerte híresztelik, hogy 800 rendőrt és a tartóztatott fegyverkovácsokat a haditörvényszék ítélete alapján a kaszárnyák udvarán kivégezték. A kivégzések éjjel-nappal tartanak.

Forrong az ország.

Üszkábból táviratozzák: Krisztiniából ideérkezett hírek azt mondják, hogy Ghyka herceg albán trónkövetelő Ipekben tartózkodik és onnan Debrebe akar menni. A trónkövetelőnek az a szándéka, hogy Albániában és Macedóniában felkelést támaszt és addig agitál, míg ez a két tartomány az autonómiát újból meg nem kapja.

Konstantinápolyból jelentik: Az elrejtőzött mohamedán papok, hivatalnokok, tisztek és civilszemélyek letartóztatása tovább tart és a régi regiméhez közel álló török körökben rémületet okoz.

Alexandrettei konzuli táviratok az ottani helyzetet nagyon kritikusan mondják. E hó 16-ika óta az Aleppo felé vezető úton fekvő Krhan helységet felgyújtották és az ott lakó örményeket lemészárolták. Antiochiában 328 örményt mészároltak le. Pajasz vidékét részben fölperzselték. Kurd és cserkeszbandák mészárlásokat rendeznek. Vargaszlik, Atik, Saukse és Kessab helységeket, valamint az Alexandrett környékén fekvő falukat szintén fölgyújtották és az örmény lakosságot lemészárolták. Nagyszámu asszonyon és leányon erőszakot követtek el. Az Alexandrettől 15 kilométernyire fekvő Dortiol falut, melynek 7000 lakosa van, kurdok és cserkeszek ostromolják és a lakosságot ki akarják éheztetni. A hatóságok tétlenül nézik az eseményeket. E hó 20-án a Triomf nevű angol hadihajó a török parancsnokkal Dortiolba indult, hogy rábírja az erzeini meteszarifot az ellenségeskedések beszüntetésére. Ez azonban nem teljesítette a fölszólítást.

Az angol, francia és orosz hadihajók parancsnokainak kényszerítése folytán tegnap török csapat szállító hajó indult Dortiolba, hogy ott az ostromlottakat fölszabadítsa.

Beylanból cserkeszbandák föltünését jelentik, amelyek a beylani völgyben fekvő helységeket felégették és kifosztották. A legutóbbi napokban a Diena nevű angol oirkáló két izben volt kénytelen őrcsapatot szállítani partra, hogy megvédelmezze a konzulátust és a lakosságot, amire az ottani katonai lakosságok nem képesek. Alexandrette és környékének egész lakossága templomokba, kolostorokba és konzulátusokra menekült. A nyomor nagy, bár az idegen hadihajók enyhítésére törekszenek.

Osztrák és magyar hajók elindulása.

Bécsből jelentik: Távirati jelentés szerint a Kaiser Karl VI. és a Zenta hadihajók tegnap Pireuszba érkeztek.

A jótékony nőegylet közgyűlése

Ünnepelték a vezetőséget.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 27.

Az aradi izraelita jótékony nőegylet Eles Árminné alelnöknő elnöklete alatt ma délután 4 órakor tartotta meg az izr. hitközség tanácstermében évi rendes közgyűlést. A gyűlésen, amelyre a tagok nagy számban jelentek meg, a jelenlevők megragadták az alkalmat, hogy az elnöknőt és alelnöknőt, kik 15 év óta vezetik az egyletet, ünnepejék és nekik ez alkalomból az egylet meleg elismerését fejezzék ki.

A közgyűlés elsősorban a választmány és a népkonyha bizottság jelentését tárgyalta. Ezekből kitűnik, hogy az egylet általános jótékonyági céljaira a múlt évben 4100 koronát gyűjtöttek. A folyó év januárjában rendezett nőegyleti estély 4900 koronát jövedelmezett az egylet céljai javára. Az egylet és népkonyha vagyona jelenleg 180.964 korona, ami a múlt évi vagyonnal szemben 6132 korona szaporulatot mutat. A népkonyha vagyona 44535 kor. 13 fillér, amivel szemben 4100 korona kiadás volt. A népkonyhán az elmúlt évben 18386 személy táplálkozott, ezen felül 60 szegény tanuló kapott a konyhából állandó ételmezést. Százhusz szűkölködő családhoz a népkonyha házhoz szállított ételeket. Érdekes, hogy a kiszolgáltattott 18 ezer adag ételért, étjegyek ára fejében a népkonyha mindössze 451 koronát vett be, ami adagonként 2-2 fillér árnak felel meg.

Beszámol a jelentés arról is, hogy az egylet minden télen hatvan szegény tanulót lát el a szükséges összes ruházattal és az ilyen segélyszolgáltatások összege meghaladja az évi 8000 koronát. A közgyűlés a jelentéseket jóváhagyólag vette tudomásul. Az elnöknő ezután kegyeletes szavakkal parentálta el a választmány volt tagját, ifj. Klein Mórnt és az egylet volt főjegyzőjét Rosenberg Lipót.

Külön számol be a jelentés a vezetőség működéséről abból az alkalomból, hogy most van 15 éve annak, hogy helyeiket elfoglalták. 1894-ben, amikor végvári Neuman-Fürst Mária és Eles Árminné lettek az elnöki, illetőleg alelnöki tisztségre megválasztva, ez a jótékony egylet sokkal szűkebb keretek között mozgott és kisebb anyagi erő állott rendelkezésére, nemcsak hivatása betöltéséhez. Az 1894-ik évben az egyletnek 34736 korona volt a vagyona, jelenleg pedig 180964 korona. Közel 150 ezer korona tehát a szaporulat.

A választmány nevében Keller Izsóné méltatta szép szavakban a vezetőség érdemeit és rámutatott arra az önzetlen és humánus vezetésre, amelyvel végvári Neuman-Fürst Mária elnöknő és Eles Árminné alelnöknő immár 15 év óta vezetik az egylet ügyeit.

Leopold Zsigmond tiszteletbeli főtitkár indítványára a közgyűlés kimondotta, hogy a vezetőségnek kiváló és eredménydus működéséért jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést szavaz. Szabó Albertné indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy arra kéri meg a választmány tagjait, hogy a népkonyha fejlesztése érdekében mindent kövessenek el.

Ezután a választások történtek meg a következő eredménnyel:

Elnök: végvári Neuman-Fürst Mária. Alelnök: Eles Árminné. Pénztár- és alaptőke gondnok: Szabó Albertné. Választmányi tagok: Assael Adolfné, Bing Bernátné, Deutsch Bernátné, Funkelstein Józsefné (uj), Goldschmidt Sándorné (uj), dr. Hudecz Ferencné, Kell Dávidné, Keller Izsóné, dr. Kovács Marcelné

(uj), Leopold-Ransburg Szidónia, Leopold Zsigmondné, Lengyel Manóné, Lustig Adolfné, Lengyel Tivadarné (uj), Lustig Árminné, dr. Lukács Lajosné, Mayer Miksáné, May Jánosné, dr. Mittler Izidorné, dr. Nagy Sándorné, Ottenberg Tivadarné (uj), Preisach Vilmosné, dr. Rosenberg Sándorné, dr. Steinhardt Mórné, dr. Somogyi Gyuláné (uj), Schulhof Károlyné, dr. Schuster Henrikné, Singer Gyuláné, Stauber Józsefné, Tenner Józsefné, Tenner Lajosné, dr. Tolnai Jánosné, kunágotai Vajda Lajosné, Wallfisch Árminné, dr. Winter Adolfné.

ÉLET A SZABADSÁGTÉREN

A padok és a térszene.

Arad, április 27.

Egy tucat egyszerű, fehérre festett pad új színt, új életet adott a Szabadság-térnek. Megteremtette a térnek esti életét. Eddig, ünneppokról nem szólva, csak kora hajnalban, megdél előtt volt nyüzsgése ennek a ház-négyyszögnek: a piac idején. Dél felé összesöpörték a piacról maradt káposztaleveleket, naranshéjakat és papírrongyokat, délután a város hordószekerei végiglocsolták a teret s azontul álmosan, szinte bután meredt a tér nagy aszfaltsíkja a levegőbe.

Pár nap óta másként van. A tér belső részének szegélyeire, a rövidhaju gömbkákócok alá tett padokra a tavaszi estéken az üdülők telepsznek. Köröttük járó-kelők hullámanak s a figyelőt önkéntelenül valami hangulat lepi meg.

Hát ez a tér, a maga szép közepével és sötára hívó aszfalt-padrólójával egyenesen arra született, hogy az egyszerű emberek szórakozásának helye legyen. Nyilván, ha szebb környezetben, a velencei Szent Márk-tér síkjára, amely a négy szélével ép úgy egy intim egésszé zárja a teret, mint a hogy nálunk a város egyetlen szabályos tere alakul.

A Szent Márk-téren esténként középre áll egy zenekar; a banda cittadina, vagy egy katonazenekar, amely késő éjjelig szórakoztatja a téren nyüzsgő, járó-kelő ezreket. Nemesak a Flórián-kávéház s a többi kávéházaknak messze kinyúló terraszain ülők, hanem kívülük az ácsorgók nagy csoportjai hallgatják az üdítő estén az üdítő zenét.

A Szabadság-térből nem lehet Márksteret csinálni, de azért ennek a kis helynek önként kínálkozó formáját föl lehetne használni arra, hogy az az aszfalt-négyyszög az itthon-üdülők, az egyszerű emberek szórakozása legyen. Ha néhány pad egyszerre megélenkítette annak nyáresti képét, akkor tovább kellene menni.

Másutt szokásban vannak az ugynevezett térszenék, amelyeket a katonazene a polgárság iránt való figyelemből, de talán erkölcsi kötelességből szokott adni. Nálunk is szoktak ilyenek lenni, ha jól tudjuk, a hét bizonyos délutánján, a Baross-parkban. Hanem a park, amely hovatovább csak a kis gyerekek játszóhelye lesz — s mint ilyen, föltétlenül szükséges és helyes valami — nem alkalmas helye a térszenének. A térszene a Szabadság-tér közepén legyen, ahol a publikum számára kedves esti szórakozást nyújthat s fölélenkíti ezt az alvásnak indult helyet.

A katonazenének utóvégre mindegy, hol és mikor adja a térszenét. Vagy nem akadály a szabadság-téri térszenének, a katonabanda ilyen közreműködésének, hogy a tér közepén — a vértanu-szobor áll?

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetői osztály — 151

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Hivatalnok urak, színmű. (A bérlet).
Csütörtök: Boszorkányvár, operett. (B bérlet).
Péntek: Lucifer, színmű. Gál Gyula vendégfel-
léptével. (C bérlet).

Szombat: A föld, színmű. Bemutató előadás. Gál
Gyula vendégfelléptével. (A-bérlet).

Vasárnap: Este: Rendes helyarákkal. Előmul-
t harangok, színmű. Gál Gyula vendégfelléptével. (B
bérlet).

A gyilkos.

(Társadalmi életkép 4 felvonásban. Írta: Vass István dr.
Bemutató előadás.)

Eredeti bemutatóban volt ma része az aradi publikumnak. Egy rokonszenves fiatal ember, Vass István dr. szindarabja került előadásra, melynek a szerző az életkép címet adományozta jelleg nélkül. Furcsa életkép, melyben alig marad valaki életben. Vass István egy elég ügyes novella témából formált négy felvonásos szindarabot. A darab felépítésétől nem vitathatjuk el a jó szándékot, azonban Vass István előtt teljesen idegen terület a színpad, annak technikája, különben nem követte volna el azt a példátlan kegyetlenséget, hogy minden felvonásban kivégez egy emberéletet. Az első halottat megsiratjuk, sőt a második felvonás öngyilkossági kísérlete is szánalmat óbreszt az érzékenyebb lelkekben, de még egy haláleset sok két óra leforgása alatt. A legbecsesebb földi jóval, az étellel kiméletesebben kell bánni, mert ezt a halandóságot, még a szaporaságért méltán irigyelt Kína sem győzné sokáig. A szerző emberismerete is szűk határok között mozog. A hűtlen asszony gyilkosának nem jut ki az életben az a kálvária, melyet Vass István járát végig ezzel a szerencsétlen Egressyvel, aki aztán a negyedik felvonás végén irtózatossággal és arcifintorgatások közt hal meg. Kesztlernél ugyanis ezek a szívбай színpadok. A legtöbb feleséggyilkos, ha ama szerencsében részesül, hogy az esküdtek felmentik, szépen végig éli az életet és még kaszinótag is lehet, ha a feleséggyilkosságon kívül más deliktum nem terheli. Vass István sok jó szándékkal, különös dicséretet érdemlő irodalmi nyelvezettel írta meg darabját, mely azonban nem egyéb gyenge színpadi kísérletnél. Formás stílusa, ötleteinek bősége inkább predesztinálja például novellaírásra, mint nagyobb igényű színpadi művek írására.

A közönség intímabb része sok jóindulattal fogadta a darabot, mely azonban kizárólag a szerző rokonszenves egyéniségének, nem pedig a darabnak szólt. Az előadók is minden tudásukkal a sikerért játszottak. Dolly, Martonfi, Novák Irén, H. Körösi Juci mindenképp jók voltak. Kesztlér tuzásai egészen groteszkké tették a különben is félszeg alakot.

A közönség sokat tapsolt a szerzőnek, aki sok babékoszort, egy ezüst koszort és nagyon sok kihívást kapott. H. G.

* Az Idő legújabb száma teljesen új formában szenzációs tartalommal jelent meg. Főbb közleményei: Országrombolás. Dinasztiák az orvos-egyetemen. Mit mond Hoek! A higiénikus folyosó. A képóriás. Zsidónak tilos a bomenet stb. Az Idő politikai újság félévre 6 koronaért rendelhető meg a kiadóhivatalban: VI. Felső-erdősor 32. Számonként minden tözsdében kapható.

* Corday Sarolta. Jeleztük már, hogy az Uránia-színházban színrekerül a francia forradalom egyik legérdekesebb epizódja, Corday Sarolta fordulatot jelentő szereplése. — Ma mutatta be az Uránia-színház a nagyszerű mozgóképét, mely annyi élethűséggel varázsolja elénk a történelmi eseményt, hogy a kép láttára lehetetlen a felgyülemelő érzelmek hatása alól kivonni magunkat. Mesteri élet és korhűség jellemzi ezt a nagyszerű képet. Ha-

talmas csoportok; a gillötint körülálló esőselek mozgalmassága egészében élénk varázsolja Corday Sarolta nagy tettét, mely Marat halálát és a jakobinusok rémuralmának végét eredményezte. A közönség óriási tetszéssel fogadta a hatalmas látványt és bizonyára hasonló nagy érdeklődés fog megnyilatkozni a nagyszerű kép iránt szerdán és csütörtökön, mikor ismét színre kerül.

Milán király szerelmeiről.*

A király és a szerkesztő.

Milán király nejétől, Natáliától el akar válni, hogy szeretőjét vehesse feleségül. A házasságot a király parancsára a metropolita felbontja és az elválás hírére közlést tesz a hivatalos lapban. Egyes államférfiak súlyos törvényteleniséget látnak ebben és harcot indítanak a király ellen. E harcban vezérszerepe van Milutinovicsnak. (Milovanovics jelenlegi szerb külügyminiszter.) A király gyilkos harcot indít ellenfelei ellen.

A király a dolgozószobájában ült. A belépő szárnysegédnek intett:

— Kérem Perics szerkesztő urat!

Kis termetű, gömbölyű emberke lépett be a szobába. Kerekre hizott arc, már szürkülő haj és pofaszakáll. Szerfölött kényelmetlenül érzi magát a neki szokatlan keztyű viselése miatt.

— Ah, ön az kedves Perics, lépjen közelebb.

Perics mélyen meghajolva közeledett a király felé.

— Parancsol, felség?

— Foglaljon helyet. Gyújtson cigarettára. Kérem, ne feszélyezze magát, hiszen mi jó barátok vagyunk, ugy-e? Kérettem ont, mert sohasem keres fel. Pedig látja, már régen készen áll az a pár száz arany, mit saját kaszámból szántam a lapja támogatására.

— Parancsoljon, felséged!

A király egy kis fadóbozt nyújtott át, melynek súlyából következtetni lehetett értékes tartalmára.

— Oh, felség, köszönöm jóságát, én igazán nem merem felségedet háborgatni.

— Semmi az egész. Ön többet érdemelne. Most csak arra kérem, hogy holnapra szép vezéreikben írjon az én elválásom feltétlenül szükséges voltáról.

Perics már a helyzet magaslatán volt. Biztosította a királyt a megirandó cikkeiről, majd rátért arra, milyen kegyes volna a felség, ha közbenjárna, hogy a kormány hívja fel az összes városi és megyei hatóságokat alapja megrendelésére.

A király így gonfolkozott magában:

— Hm. Nagy róka vagy te. Ha egyszer az országban megerősödnél, nem tartanál tőlem. Aztán így szólt:

— Nem ajánlanám. Ha ezt megtudnák az ellenzéki lapok, ön elveszett ember volna. Hanem hallgasson ide, kedves szerkesztőm. Én ismerem jól a helyzetét. Ön ezt gondolta: Mi hasznom ebből az egész politikai komédiából? Egy krajaárom sem marad a lapom után és ha ezt a királyt egyszer eltalálja valami bolond golyó, éhen halok az utcán. Igazam van?

— Felség! Azon az éjjelen, mikor felséged kiszabadított a börtönből, republikánusból hű szolgája lettem felségednek. És felséged úgy olvas a lelkemből, mint egy nyitott könyvből.

— Nos, ugy-e ön szakember az ipar és kereskedelem terén?

— Igenis, felség, ez a szakmám.

— Én tehát azt gondoltam, hogy önt a kereskedelmi minisztérium egyik osztályának élére állítom. Egész életére kenyeret lesz, a lapját valami strohman fogja színleg vezetni és nekem gondom lesz rá, hogy ideje legyen továbbra is megírni cikkeit.

— Felség! Apa nem gondoskodhat jobban a fiáról!

— A kinevezése a hivatalos lap helnaputáni számában jelenik meg. Holnapra pedig lesz szives a cikkeket megírni.

* Ujabb részlet Georgevics Vlasen dr., volt szerb miniszterelnök, szenzációs politikai regényéből.

— Parancsára, felség!
— Ön tudja jól, hogy egy vezető-politikus milyen kiméletlenül avatkozik családi dolgaimba.

— Ki az, felség?

— Ugyanaz, ki legutóbbi hadjáratunkkor kiméletlenül sárba rántott: Milutinovics.

A szerkesztő elsápadt.

— Oh, felség...

— Ime itt van egy aktacsomó, vegye magához. Talál benne olyan adatokat, melyek elegendők egy gyilkos hatású cikkhez. Ezt az embert lehetetlenné kell tenni! Értette? Lehetetlenné.

— Felséges uram! Nem veszem át az aktacsomót! Parancsolja, hogy leszurjak valakit az utcán — megteszem. De erre az emberre, erre a kristálytisztá jellemre nem szórhatok sárát.

— Hogyan, ön érzeleg?

— Nem érzelgés ez, felség! Milutinovicsot még Genéből, ifjúságomból ismerem. Nem mondhatom el, hogy mit tett értem ez az ember. A haláltól mentett meg, pénzével, jóságával, szívével.

— De hiszen ön évek óta támadja.

— A politikáját — felség!

— Érttem, Perics. De halgasson ide. Nekem sem mulatság az, hogy Milutinovicsal végeznem kell. Állami érdek, országom sorsának kérdése. Ne feledje el, amikor ön, mint idegen, bevándorolt, kötél általi halálra ítélt börtönében és így én is életét adtam vissza a kegyelmemmel. Ime, itt van az ön levele, melyben gyermekei életére esküszik, hogy mindenét kész feláldozni érettem és dinasztiámért. És ne feledje el azt sem, hogy önnek is vannak ellenségei. Ime, ez az aktacsomó önről szól. Ha ezt véletlenül egy ellensége veszi a kezébe, mit fog az önnel csinálni? En védem önt, de védhetem-e, ha ön érzeleg, ahelyett, hogy politikámat szolgálná?

— Felség, bocsánat a pillanatnyi elérékenyülésért. — kérem azt az aktacsomót. Holnap este Milutinovics erkölesi és politikai halott.

— Ön derék ember, Perics. Bizom önben!

A király kezét nyújtotta a szerkesztőnek, ki mélyen meghajolva, távozott.

A király utána nézett, azután a telefonhoz lépett.

— Kérem a rendőr-főkapitányt... Ön az? Jó napot, főkapitány ur. Nézzon csak, kérem, utána, hogyan áll Perics szerkesztő honosítása? ... Nincs teljesen rendben, egy téves okmány miatt? Helyes. Allitson ki dátum nélkül egy kitiltási rendeletet és küldje fel, vagy hozza el személyesen. Irja meg sajátkezűleg főkapitány ur... Legbizalmasabb... Senki-nek sem szabad róla tudnia. Jó napot. Tehát várom egy óra múlva.

A király most esengetett, hogy bocsássák be a következő jelentkezőt.

A szárnyas-ajtót feltárta a szárnysegéd és bejelentette:

— Ó excellenciája Milutinovics!

— Isten hozta, kedves Milutinovicsom!

— Megjelentem felséged parancsára.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Glücklich Vilma előadását május hó 2-án általános kívánságra d. e. 10¹/₂ órákor tartja meg a városháza nagytermében. Az előadás ideje megváltoztatásának oka a délutáni hangverseny. Glücklich kisasszony Magyarország minden nagyobb városában: Szombathely, Kolozsvar, Szeged, Temesvár, Zsolna stb. tartott előadást és méltán megérdemelt híre nem új keletű. Előadásának tömörsége, meggyőző volta, érveinek szembetűnő helyessége és valósága életet öntenek tárgyába, bármi is legyen az. Ezuttal a „Kenyérkereső nők és a feminizmus” címen tart előadást és a téma már magában véve is megérdemli a közönség eddig is tanúsított érdeklődését. Jegyek kaphatók ifj. Klein Mór, Weisz Leó, Bloch H., Kerpel Izsó papírkereskedéseiben és a Nőtisztviselők Egyesületében 2, 1 korona és 60 fillérért.

Pénzeslevélnyitás a mozgópostán.

Uj módszerű pecsételés. — Tízezer korona hiány.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 27.

A magyar postán évekre visszamenőleg nem nyomoztak annyit és olyan lázasan, mint mostanában, amikor, ugyszólván, majdnem minden hétre esik egy-egy pénzeslevél-kifosztás. A közelmúltban három alkalommal történt meg, hogy bankók helyett mitsem érő ujságpapirost tartalmaztak a gondosan lepecsételt borítékok.

Ezuttal nem kifosztás, hanem dézsmálás történt. Még pedig, sajnos, miként a jelekből következtetik, *postai alkalmazott* követte el a lopást, eltérőleg az analog-esetektől, amelyeknél már kifosztottan kerültek postás kezekre a pénzeslevelek.

Arról van szó, hogy a múlt hét közepén az egyik pénzeslevélből, amelyben harmincezer koronát szállítottak, *tízezer koronát kiemeltek*. A pénzt ez alkalommal a postahivatalban csomagolták borítékba, a postatiszt a saját szemével látta, hogy a feladó nem értéktelen papírszeletekkel, hanem ezres bankókkal béleli ki a levelet. És az ilyen módon feladott pénzeslevél tartalmáért, tekintettel a magasabb, másfélszeres portódijra, a posta felelősséggel tartozik.

Az ügynek, egyébként is, ez a magánjogi része, amely a feladót érdeklí közelebről, a rendőrséget, a magyar királyi postát és a nyilvánosságot maga a lopás, a levél megdezsmálása érinti kinosan. A magyar posta világszerte ismert, jó hírűvére kényes és megbízhatóságát nem akarná veszélyeztetni levélfosztásokkal, amelyek sajnos megdöbbentően gyakran ismétlődtek az utóbbi hetekben.

Múlt hét csütörtökjén, április huszonkettedikén az egyik budapesti pénzintézet panaszt emelt a főpostán, hogy a címére kézbesített pénzeslevélből, amelyet a magyarkanizsai hivatalban tett postára az egyik ottani takarékpénztár, *tízezer korona hiányzik*. A borítékba harmincezer koronát helyezett a feladó pénzintézet és amire a levél a fővárosba érkezett, a benne volt bankók egyharmada lábra kelt.

A főpostán nagy kavargást keltett a följelentés. Alfay Zoltán postatanácsos, a fegyelmi ügyosztály vezetője, azonnal magához hívatta az egyik titkárt, akinek azt az utasítást adta, hogy vesse kocsiba magát, siessen a főkapitányságra és tegyen bűnvádi följelentést az ismeretlen tettes ellen. A rendőrségen Eperjessy kapitányt, Czibor fogalmazót és egész sereg detektivet bízták meg a nyomozással, amelynek során a mai napig csak az a körülmény lett holtbizonyosan megállapítva, hogy a tízezer koronás lopást a mozgópostán követték el.

Alfay Zoltán postatanácsos, Eperjessy Károly rendőrkapitány, Czibor Ferenc fogalmazó és a detektívek még a múlt héten, pénteken leutaztak Szegedre, ahol a postahivatalban megkezdettek a kihallgatásokat. Szegedről az egyik közelre eső postára, majd a magyarkanizsai postahivatalba mentek, de nyomozásuk során semmi pozitívumra nem bukkantak.

A vizsgálatot nagyon megnehezíti, hogy a tolvaj egészen új módját eszelte ki a lopásnak. Nem reszelte le a pecsétet, pecsétnyomóval sem rendelkezett, hanem azt a két pecsétet, amelyek a boríték oldalán lévő nyílást védtek, rendkívül ügyesen, *kettő törté*. E munkája után, nagyon óvatosan, fölnyitotta a borítékot és kiszedte belőle a tízezer koronát. Aztán a derékba tört pecsétviaszot, fölismerhetetlenül, *összeolvasztotta*. A körütekintő munkával ugyancsak megnehezítette a nyomozó hatóságok

dolgát a tolvaj, aki után egyelőre hasztalan kutatnak, napok óta sikerül neki az ismeretlenség homályában maradni.

Ma délután hosszabb jelentést küldött Eperjessy kapitány Tóth Lajos rendőrtanácsosnak, a bűnügyi osztály vezetőjének a nyomozásról, amelynek azonban csak negatív eredményéről adhatott számot. A jelentésben elmondja a rendőrkapitány, hogy azokban a postahivatalokban, amelyekben megfordultak, hiába keresik a tolvajt. A jelek és nyomok arra vallanak, hogy a pénzeslevelet Magyarkanizsa és Budapest között, tehát mozgópostán dézsmálták meg.

Alfay, Eperjessy, Czibor és a detektívek, akik ma Szeged mellett és Békéscsabán nyomoztak, visszatérnek Magyarkanizsára. Onnan indulnak el új nyomokon, amelyek, úgy lehet, rövidesen a tolvajhoz vezetik a rendőrség embereit.

HIREK.

— **Ferdinánd király Belgrádban.** *Belgrádból* jelentik: A szófiai kormánykörökből érkezett hírek szerint *Ferdinánd* király június hó elején Péter király látogatására Belgrádba jön. A szerb kormány és a belgrádi sajtó örömmel fogadta a hírt, melynek kapcsán kijelentik, hogy Ferdinánd királyt a legimpozánsabb módon fogják fogadni. Ugy szerb, mint bolgár részről remélik, hogy egynémely vitás kérdésben júniusig mindkét kormány békés meg egyezésre fog jutni: különösen a macedoniai érdek szférát illetőleg. A napokban megindulnak a tárgyalások a vámunió létrehozása céljából, ha időközben sikerül Ausztria-Magyarország- és Törökországnak vámunió ellenes aggodalmát eloszlatni.

— **Wilma királynő állapota.** *Hágából* táviratozzák: A királynő tegnap rendes sétát tett. Azt hiszik, hogy a lebetegedés legközelebb meg fog történni. A helyőrségi katonák azt a parancsot kapták, hogy kivonulásoknál vigyék magukkal a parádés jelvényeket, hogy a trónörökös megszületése után azonnal kitűzhessék.

— **Mibe kerül a gyermekkorház fentartása?** *Az Aradi Közlöny* vasárnapi számában ismertette azt a javaslatot, melyet a közegészségügyi bizottság terjeszt a közgyűlés elé a gyermekkorház kezelésére vonatkozólag. A bizottság a városi kezelést tartja egyedül helyesnek és célszerűnek még abban az esetben is, ha a város évente néhány ezer koronával lenne kénytelen a kórház deficitjét pótolni. Ma már módunkban van a bizottság által tett számítások főbb tételeit közölni, amelyekből az tűnik ki, hogy körülbelül 2310 korona évi hiányra számít a bizottság. A számítások szerint a kórház egy évi kiadása 33,086 koronára tehető. Ebből személyi kiadás 12,536 korona, dologi pedig 20,550 korona. Ezzel szemben 26,776 korona bevétellel lehet számolni, amely a következőképp adódik össze: 14,600 betegségi napot véve alapul és az országos betegápolási alapból ezért megtérítendő díjakat napi 1 korona 56 fillérre szelve, befolyna 22,776 korona; fizető betegek után szedhető díjakból: 2000 korona, remélhető adományok, ünnepeknél várható jövedelmek 2000 korona; az összes bevétel tehát 26,776 kor. Eszerint a pótlandó hiány 6310 korona. A bizottság számításba veszi azt a négyezer koronát is, a melyet szubvencióképpen a „Fehér Kereszt Egyesület”-nek kellene adnia a városnak a kórház kezeléséért és ennek levonása után 2310 koronára teszi azt az összeget, melynek pótlásáról a városnak gondoskodnia kell.

— **A Reichsrat megnyitása.** Bécsi távirat jelenti: Több heti szünet után ma újra összeült az osztrák képviselőház. Mikor *Bienerth* miniszterelnök és *Hartl* belügyminiszter az ülésterembe léptek, a német radikálisok erősen püsszegni és abcugolni kezdtek. A tanácskozás ezután rendben folyt.

— **A vármegye felebbezése** érdekes felebbezés érkezett ma a tanácshoz. Aradvármegye emeli fel tiltakozó szavát az ellen, hogy a Westinghouse-gyár részvénytársaság a város által adományozott telken gyárat építsen. Hogy a vármegyének miért nem tesszik a gyárépítés, annak kettős okát mondja. Első sorban is azért neheztel a testvértörvényhatóság, mert őt nem hívták meg a telepengedélyezési tárgyalásra. A huszárlaktanya tudniillik Aradmegye közönségéé és mint ilyen, szomszédja lesz az automobil-gyárnak. A város ugyan kiállította a meghívót, és azt el is küldötte, de azt nem az alispánnak, hanem a laktanya parancsnokságának kézbesítették abban a hiszemben, hogy a huszárlaktanya kincstári tulajdon. Az ezredparancsnokság képviselője jelen volt a tárgyaláson és megtette a maga észrevételeit és tiltakozott az építés ellen, mert az korlátozná a huszárság gyakorlatozásait a területen, mely a katonaság felfogása szerint nem városi terület. A vármegye második ellenvetése azonos a katonaság kifogásaival.

— **Életunt zeneszerző.** *Budapestről* jelenti tudósítónk: A Szilágyi Dezső-téren tegnap este egy idősebb uriember nagyon gyanusan viselkedett. Föl és alá sétált, kereste a helyet, a honnén legjobban lehetne észrevétlenül a Dunába ugrani. A halászok és a rendőrszem azonban figyelemmel kísérték őt. Amikor végzetes tettét elkövetni akarta és már ugrott, a vizgyűrűk fölött ott volt egy mentőesónak, a melyen nagyhamar szárazra vitték. Élesztési kísérletekre nem is volt szükség. A rendőrség ügyeletére bízták az uriembert, aki ezeket mondta: *Szabó* Xaver Ferenc 63 éves nyugalmazott zeneakadémiai tanár vagyok. Öngyilkos akartam lenni és nem is tagadom, hogy a nagy mellőzés, amelyben utóbb a környezetem részesített, kényszerített erre a végzetes lépésre. Az életunt művészt nyomban elbocsátották. *Szabó* Ferenc tudvalevőleg a legelső élő zeneköltőnk. Körülbelül harminc esztendeig működött a zeneakadémián. Néhány évvel ezelőtt idegessége miatt nyugdíjba küldötték. Az intező körök ezt olyan tapintatlanul csinálták, hogy az elkeseredett ember azt hitte, hogy félreértik, vagy mellőzik. Nem volt kedve a munkához, amelyért pedig rajongott. Hozzájárult az idegességéhez még az is, hogy a családjában nagy viszálykodásoknak volt az öreg ur a központja.

— **A Délamerikába vitt magyar asszony.** Érdekes házasságkötés folyt le ma a pécsi állami anyakönyvi hivatalban. *Novák* Emil borsodmegyei, királydi állatorvos, aki Délamerikában Uruguay-ban nyert előkelő állást, ma kötött házasságot Pécsen *Filipovics* József magyar kir. postatanácsos leányával, *Emiliával*. A polgári házasságkötés után, ma délután 5 órakor a belvárosi plébánia templomban fölvette az új házaspár az egyházi áldást. Az esküvőnek igen sok nézője volt, mely külső fény tekintetében is föltűnést keltett. Apró gyermekek XVI. Lajos korabeli apródjelmezben vettek részt virágcsokrokkal az egyházi szertartáson, mint vőfélyek és nyoszoló leányok.

— **A szabadkai gyilkosság.** Budapestről jelenti tudósítónk: A szabadkai gyilkosság ügyében a fővárosi rendőrség még mindig gyűjti az adatokat *Haverda Mária* és *János Aladár* bűnrészességére vonatkozólag, de a mai nap sem tudott pozitív bizonyítékot szerezni. Megtudta a főkapitányság, hogy négy nappal a gyilkosság elkövetése előtt egy nő a *Párisi Aruházban* vásárolt egy browning revolvert. *Neubauer Margit*, az üzlet alkalmazottja szolgálta ki a vevőt, és ma megmutatták neki *Haverda Mária* arcképét. Azt mondta, hogy felismerni véli a képen azt, a ki a revolvert vette, de teljes biztonsággal nem állíthatja. Az arckép évekkal ezelőtt készült. A nyom kétes értékű ugyan, de a rendőrség ez irányban is kutat.

Szabadkáról jelenti tudósítónk: Ma olvasták fel *Haverda Mária* előtt a vádtanács határozatát, mely elrendeli fogvatartását. Megható jelenet játszódott le a bíróság szobájában:

— **Miért van ez? Miért bántanak, én ártatlan vagyok?** — kiáltotta a szerencsétlen asszony és ájulva esett össze. A bírák és ügyvédek is könnyeztek, mikor a börtönőr elvezette cellájába a gyanúsítottat. A bíróság a szegedi ítélőtáblához terjesztette fel az iratokat.

— **Meghívás.** Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület április hó 28-án (szerda) délután 4 órakor a városháza tanácstermében (l. e. jobbra) tartja rendes évi közgyűlését, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívják. Arad, 1909. április hó 21-én. Özv. *Hauser Károlyné*, ezredesné, egyes. elnök. *Kovács Vince*, egyes. titkár.

— **Letartóztatott zenész.** Fővárosi tudósítónk telefonálja: A budapesti rendőrség letartóztatta *Huber Mihály* volt színházi zenészt. *Huber* becsapta *Hűvös Marcell* nagykereskedőt. Mint *Debreceni dr. vigszínházi titkár* beszélt vele és 900 koronás rendeletet tett, majd felajánlott egy páholy-jegyet elővételi díj nélkül. A nagykereskedő elfogadta a rendeletet és 40 koronát odaadott neki a páholyért. Mikor a család kiderült, feljelentette, mire ma *Hubert* letartóztatták.

— **Angol robbanószer-gyár Nisben.** *Belgrádból* jelentik: Egy londoni részvénytársaság ajánlatot tett a szerb kormánynak, hogy Nis városában hajlandó egy robbanószer gyárat felállítani, ha a kormány egyben biztosítja a társaságot, hogy az állami szükségleteket a gyárnál fogja megrendelni. A szerb kormány és az angol részvénytársaság közt létrejött a megegyezés és Nis városa is megadta az engedélyt, hogy a gyárat a városon kívül felépítsék. A gyár még ez évben elkészül.

— **Uj betéti társaság Aradon.** A *Tribuna* nyomda intézet cég alatt új betéti társaság alakult Aradon. A betéti társaság beltágjai: *Bocu Szevér* és *Nichin György*, kültagja *Oncu Miklós* országgyűlési képviselő.

— **A kéményseprő gyilkosa.** Pár héttel ezelőtt megírtuk, hogy *Mátészalkán* *Bordás* kéményseprőt meggyilkolták és a halálos ágyán *Sovány* járásbíró, aki neki haragosa volt, jelölte meg gyilkosának. Ez ügyben — mint tudósítónk jelenti — *Mátészalkán* *Morvai* bíró elnöklésével kiszállt a törvényszék, hogy mindazokat kihallgassa, kik a legcsekélyebb adatot is tudják az esetről. Mindinkább nyilvánvaló lesz, hogy egy harmadik személy, felhasználván a bíró és a kéményseprő közt lefolyt incedenst, a kéményseprő halálát okozta. A törvényszék megidézte a gyilkossággal vádolt *Sovány* bíró is, ki folyton ártatlanságát hangoztatja. A tanúk vallomásai *Sovány* bírót illetőleg nagyon ellentmondók.

— **Házasság.** *Herman Gyula* prezesti körjegyző e hó 25-én esküdött örök hűséget *Ajtay Lenkének*, *Ajtay Sándor* esanádi vasuti erőmester kedves és szeretetre méltó leányának. A polgári funkciót *Borsos Lajos* gura-honei körjegyző végezte. Tanúk voltak: a vőlegény részéről *Hajdu József* borossebesi szolgabíró, a menyasszony részéről *Ribiczey Ferenc* aradi kir. törvényszéki bíró.

— **Választás.** *Velits József* kiszindiai községi irnok megválasztott jászahelyi segédjegyzővé.

— **Adományok és felülfizetések.** A ségai szegénytanulók konyhája javára szívesek voltak adományozni: *Blaskovics János* 10 kor., *Kádár Gyuláné* 6 kor., *Bácskay Béla dr.* 5 kor., *Licsmann Bözsi* urhölgy gyűjtőívén: *Reinheimer Gyuláné* 3 kor., *Lengyel Testvérek* 2 korona, *Hofbauer Olga*, *Simon Karolin*, *Boros Jusztin*, *Katona Béláné*, *Steinitzer Zseni*, *N. N.*, *Fischer Irén*, *Zeiner Miksa*, *Jarmaczky Józsefné*, *Mayer Zoltán*, *Shubert Róbert*, *Temann Pál*, *Fehér Alfréd*, *Schatelesz József*, *Lakatos János*, *Weisz és Benjamin* 1—1 kor., *Filléres adományok* 10 korona, *Schönhauzer József* gyűjtőívén 9 korona 5 fillér, *Pálffy Gyuláné* urhölgy gyűjtőívén 12 korona 86 fillér, *Bokanics Lázárné* gyűjtőívén: *Reinheimer Gyuláné* 6 kor., *Hann Alajos* 5 kor., *Weisz Mór* és fiai 5 kor., *Sipos Józsefné*, *Eles Armin*, *Nikodém Jánosné*, *Metva Imre*, *Lengyel Testvérek*, *Vojtek és Weisz*, *Szenes*, *Szakra Lénárd* 2—2 kor., *Weinberger János*, *Török Jenő*, *N. N.* 1—1 korona. *Drecsin Péter* és társai által rendezett mulatság jövedelme 32 korona, a ségai munkástelep multságának jövedelme 29 korona. A nemesszívü adakozóknak hálásan köszöni a tetsület nevében *Lantos Miksa* tanító.

— **Drótnélküli táviratozás — május elsején.** *Párisból* jelentik: A *Matin* értesülése szerint a minisztertanács abból a célból, hogy május elsején beálló esetleges rendzavarások vagy távirati hivatalnok-sztrájk esetén a kormány számára biztosítsa a távirati összeköttetést, külön intézkedést tett. Utasított megfelelő számú drótnélküli cirkálót, hogy *Havra*, *St. Nazaire*, *Gronde-torkolat*, *Port Vendres* kikötőiben készen álljanak, hogy érintkezésbe léphessenek *Dieppe*, *Cherbourg*, *Brest*, *Lorient*, *Rochefort*, *Toulon* és *Páris* állomásaival, valamint a különböző katonai parancsnokságokkal és biztosíthassa a távirati összeköttetést az összes nagyobb városok között.

— **A Boszorkány-sziget remetéje.** *Szegedi* levelezőnk jelenti: *Szöke István* 28 éves fiatal ember több évig a városnál irnokoskodott példás szorgalommal, de állásától meg kellett válnia a hóbortjai miatt. Ez a fiatal ember állandóan ajánlott leveleket írt uralkodó családoknak és arisztokratáknak, a kiknek a családjából szeretett volna nőszülni, mert, mint leveleiben írta, olyan eszméi és tervei vannak, melyek őt a világ urává teszik. Azonban jelenlegi állásában eszméit nem valósíthatja meg. Több helyről választottak is az elnevezett irnok leveleire. Azt írták neki, hogy ajánlatát nem vehetik figyelembe. *Szöke István* nagyon elkeseredett és az a hiedelem erősödött meg benne, hogy intrikálnak ellene az irigy emberek. Hónapokkal ezelőtt eltűnt, míg végre a rendőrség most felfedezte, hogy a vasuti töltésen túl, a *Boszorkány-sziget* olyan szögletében lakik, ahol solhasem jár senki. Ő maga építette a házat sárból, gályból, ócska gyékényből és lebontott épületek rossz deszkamaradványaiból. A remetelak nincsen minden poézis nélkül, mert hatalmas eseresznyeafa áll mögötte, mely tele van virággal. *Szöke István* elmondotta, hogy télen, a legnagyobb hidegben is, a remetelakban élt, és az ennivalót a város szélén lévő utcákban koldulta össze. A tébolyodottat a kórházba szállították.

— **Repülőgép kísérletek Bécsben.** *Bécsből* jelentik: *Legagneux* aeroplanjával folytatta repülési kísérleteit és 6 méter magasságban görbe vonalat írt le, 3 perc és 26 másodperc alatt négy kilométer utat téve meg. A vasuti táviróvezeték jelenlévő tisztjei szerencsét kívántak *Legagneux*nek az elért sikerhez. Vasárnap délután mutatja be találmányát *Legagneux* első ízben a nyilvánosságnak.

— **Talált hulla.** *Bokszezen*, mint onnét jelentik nekünk, ma a temető árkában egy három napos csecsemő hulláját találták. A hulla nyakán fojtogatás nyomai látszanak. Megindították a nyomozást a gyilkos anya kiderítésére.

— **A megrendelt koporsó.** *Székesfehérvárról* jelentik: *Kobri János* kályhámester megjelent ma délután egy itteni temetési vállalatnál s kiválasztott egy koporsót.

— **Küldjék azonnal a házamba —** szölt, s kifizette az árát.

— **Kinek lesz?** — kérdezte a kereskedő. Erre már nem adott választ, hanem elsielt. A mire a koporsót elszállították a kályhámester házába, *Kobri* már holtan feküdt szobájában. A hatvannyole éves ember vadászfegyverével szíven lötte magát. Öngyilkosságának az az oka, hogy tönkre ment.

— **Gyermekek oly makacs székrekedései** ellen naponként öngyomorra 1—2 evőkanál valódi *Ferenc József*-keserűvizet adunk. — Ezen természetadta legtisztább ásványvizet még a legérzékenyebbek is szívesen veszik. Gyomor-, bél- és vértisztító hatása gyors, biztos és rendkívül enyhe. — A „*Ferenc József*”-keserűviznek egy esaládban sem szabadna hiányoznia.

— **Valódi angol tennisz verők**, tennisz halók és labdák, futbalok, lüles labdák, angol házitornák, gumilabdák, diabolok, mindennemű illatszerek keféáruk és bőrárúk különösen nagy választék női bértáskákban, melyen leszállított árban lesznek eladva, *Hegedüs Gyula* kefe, illatszere és pipere üzletében *Arad* *Andrássy-tér* 15. szám. 41

— **Tulzsufolt raktár miatt** minden a raktáron levő összes ékszeremet, arany és ezüst, valamint acél különlegességi férfi és női óráimat, láncok, gyűrűk, karperecek, valamint óriási valódi ezüst áru raktáromat u. m. tálcák, keszrak és sok száz más darabok, nemkülönben — elsőrangú nehéz tüzi ezüstölt „*Chinai ezüst*” áruimat beszerzési áron árusítom. A n. é. közönség szíves látogatásáért esd *Weinberger Ferenc* *Arad*, *Andrássy-tér* 20. 1445

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — háziilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisznál*. 171

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Suciu János** immunitása. *Kovács Géza* berzai jegyzőségi irnok feljelentést adott be *Suciu János* országgyűlési képviselő ellen a miatt, hogy a képviselő, egy megyegyűlés alkalmával, állítólag rágalmazó kifejezést használt ellene. Miután *Suciu* immunitását a képviselőház felfüggesztette, az aradi járásbíró ma hallgatta ki a tanukat: *Dálnoki Nagy Lajos* vármegyei alispánt és *Borsos Géza dr.* borosjenői főszolgabíró, akiket a panaszos jelentett be. Ítéletet még nem hozott a bíróság.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— **Angol tőke visszavonulása Magyarországról.** *Budapestről* jelentik: A kereskedelemügyi minisztériumban összegyűlt adatok szerint, az angol tőke, amely az utóbbi években igen szép munkálkodást fejtett ki Magyarországon, egyre inkább kezd visszavonulni. A közel jövőben is számos magyarországi angol ipari vállalatból szándékoznak a tőkéket kivonni. Az angolok azzal okolják meg a visszavonulásukat, hogy a Németországgal való szoros viszonyunkból kifolyólag, minden vállalkozásbeli előny Németországra esik s így az angol tőke és vállalkozás Magyarországon hasznothajtó foglalkozást nem találhat.

— **Meghívás.** Az Aradi nyomda részvénytársaságnak 1909. évi május hó 8-án délután 5 órakor az „*Aradi Közlöny*” helyiségében tartandó XV. évi rendes közgyűlésére. Tárty: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései az 1908 üzleti évről vonatkozólag. 2. Az 1908. évi mérleg az üzleti számla megállapítása és az üzleti felesleg hová fordítása tárgyában határozathozatal. 3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.

4. Esetleges indítványok Az Aradi nyomda rt. igazgatósága. Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvények a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a társaság pénztáránaál leteendőek.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, április 27.

Az esőhiány miatti panasz mindinkább általános lesz.

Kívánatos lenne, hogy rövid időn belül esapadékot kapjunk, hogy a vetések a szükséges öntözésben részesüljenek.

Az üzlet irányzata szilárd jellegzetű, az árak azonban alig változnak.

A mai piacon elkelt:

400 mm. buza	13.80—14.10
400 mm. tengeri	6.80—6.85
Rozs	9.60—9.70
Zab	8.10—0.00
Árpa	8.00—0.00

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendőek.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 26.

Amerika 1-el olcsóbb. Vételkedv. kínálat gyenge. Mikelt 6 ezer méterháza 10 fillérrel magasabb árakon.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri májusra	7.52—7.53	7.54—7.55
Buza májusra	14.10—4.11	14.07—14.08
Buza 1909 októberrel	0—11.91	11.88—11.89
Rozs októberre	9.35—9.36	9.35—9.36

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	639.—
Magyar hitelrészvény	749.—
Városi villamos vasúti részvény	269.—

IDEGENEK ARADON.

— Április 27. —

Fehér Kereszt szálloda. Fodor Izsó utazó Budapest. — Schwartz Dezső utazó Temesvár. — Máté Ferenc mérnök Budapest. — Tedessy József birtokos Temesvár. — Reisner Hugó özvegy Versec. — Lefkovits Mór utazó Budapest. — Lantos Géza utazó Budapest. — Schvaroz Áron utazó Budapest. — Grünvald Ernő utazó Budapest. — Szász A. utazó Budapest. — Herceg Lajos dr. ügyvéd Budapest. — Medveczky Géza utazó Beszterce. — Lövy Hugó utazó Budapest. — Bródy Mór utazó Nagyvárád. — Gőnözőy Dávid utazó Budapest. — Schvaroz Mihály utazó Budapest.

Központi szálloda. Schvaroz Zsigmond bérlő Marosillye. — Neufel Mór utazó Budapest. — Hollós János mérnök Zombor. — Ince Lipót mérnök Nagyvárád. — Takács Árpád mérnök Pozsony. — Fényes Béla dr. mérnök Budapest. — Feigl Mihály mérnök Budapest. — Kekes Gyula dr. ügyvéd Budapest. — Sztetiló Dezső dr. ügyvéd Budapest. — Ludinszky Lajos tanácsos Budapest. — Bota Mihály tanácsos Budapest. — Luczeder Oszkár utazó Budapest. — Sennel József utazó Budapest. — Kaufmann József utazó Budapest. — Kam Arnold utazó Budapest. — Kamja József utazó Budapest. — Tezsiny Ferenc könyvelő Budapest. — Lorant E. utazó Budapest. — Stark E. utazó Budapest. — Gáspár Elemér dr. fogalmazó Budapest. — Klein E. utazó Temesvár. — Péter Albert utazó Budapest. — Rosenberg Emil utazó és neje Budapest. — Szegő Izsó utazó Budapest. — Engelman I. utazó Budapest. — Neuer Ignác utazó Budapest. — Tóri Dezső jegyző Székelykőve. — Balog Géza kézbesítő Budapest. — Szilágyi Márton dr. ügyvéd Budapest. — Totis Zsigmond szabó Budapest. — Hittmann Béla utazó Szudrics. — Stern Dezső dr. ügyvéd Budapest. — Kabdebó István földirtokos Talpas. — Beiler Hugó utazó Budapest. — Holländer Ignác fakereskedő Csermő. — Vurfen Gyula utazó Budapest. — Zeeman Albert vendéglős Békés.

Vass szálloda. Schvaroz József utazó Budapest. — Klein I. vendéglős Világos. — Kondor Dezső hivatalnok Szerbittebe. — Klein Márton kereskedő Makó. — Szovits Károly kereskedő Ujarad. — Eigner György utazó Szabadka. — Schvaroz Herman utazó Budapest. — Illés István cukrász Szolnok. — Grozda Emil dr. ügyvédjelölt és neje Simánd. — Roseen Gyula vendéglős Nagylak.

Pannónia szálloda. Tiszu József lelkész Körösbánya. — Popovits Döme plébános Csermő. — Tiz Márton vendéglős Pusztakalán. — Gemat Samu kereskedő Borosjenő. — Deutsch Szida magánzó Borosjenő. — Vertán Ernő földbirtokos Csermő. — Helvey Jenőné magánzó Battonya. — Nagy Mihály gazdász Repszeg. — Kloroa Miklós lelkész Kriska.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1909. évi április hó 28-án:

A) bérlet.

A) bérlet.

Hivatalnok urak.

Színmű 3 felvonásban. Irla: Földes Imre.

SZEMÉLYEK:

Bróhser	Kulcsár L.	Vedres	Szabó L.
Barna Gábor	Kosztler E.	Roth	Varnai Jenő.
René, felsége	Kápolnay J.	Vámcsné	Benkőné.
Müller	Marionfi R.	Dezső fia	Delli Lajos.
Feleki	Di rói Mór.	Nagy Pál	Nagyivan J.
Hercog	Leóvey Leo.	Weisz Elia	H. Harmath J.

Közdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909. április hó 28-án, szerda:

1. Hogyan szöktetnek a jövőben? Humoros. — 2. Mentőcsónak. Természet után. — 3. A gyors lakodalom. Bobózat. — 4. Charlotta Corday. Történelmi dráma. — 5. Hajza a paróka után. Bobózat. — 6. Pali lóhust evett. Komikus. — 7. Alapkövetétel a király jelen-étében Bécsben. Természet után. — 8. Buffalo Bill. Színes látványosság.

Előadások délután 6, este fél 8 és 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTER.*

MEGLEPŐ,
SZINTE CSODALATOS
GYÓGYEREDMÉNYEK

PARTIAMAS!
LÉNYMŰ-GYÓGYÁZ

gyomor-, vese-, hólyag- és
bélbántalmaknál, valamint
asthma, bronchiale, kösz-
vény és húgysavas diathe-
sis eseteiben.

5841 KAPHATÓ: Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknél Aradon.

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Május hó 1-én

nyílik meg

661

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedő

Andrássy-tér 16. főüzlete,

Szabó Albert-ház

(jelenleg Singer Sándor helyisége.)

Addig is a változás miatt,

Weitzer János-utcai

könyv-, papir- és írószer
raktárát

beszerzési árban

hatósági engedéllyel

kiárúsítja.

A Weitzer J.-utcai

üzlet

mint fiok-üzlet

lesz fenntartva.

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedése

Telefon 517.

Bádogos műhely átvétel!

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy a **Soltész-féle bádogos műhelyt átvettem.**

Főtörökvésem, hogy szakmámba vágó mindennemű munkát lelkiismeretesen s legolcsóbban készítek. 1717

Szives pártfogásért esedezik.

Martini József

épület és diszmű bádogos

Arad, Tököly-tér 7. sz.

Veszek és eladok

uraságoktól keveset használt férfi ruhákat, butorokat, kályhákat, ócska vasat, rezet, fémárukat s fürdőkádakat.

Állandóan kapható

nálam alig használt, elegáns kredenc, feiler, ebédlő és hálószoba berendezés.

Kivánatra házhoz is megyek.

Herzfeld Gyula

Asztalos Sándor-utca (Izr. templom-épület.) 1718

Telefon 348. szám.

11812-1909.

Hirdetmény

A m. kir. honvédelmi miniszteriumnak rendelete nyomán ezenel közhírré tesszük, hogy a fiu-meit cs. és kir. haditengerészeti akadémiában az 1909-1910. tanév kezdetén előreláthatólag több részint díjmentes, ingyenes, féldíjmentes kincstári, illetve fizetéses és alapítványi hely fog betölteni. A részletes pályázati feltételek a városi katonaugyosztályban betekinthetők.

Arad, 1909. április hó 10.

A városi tanács.

5205-1909. kh.

Hirdetmény.

Arad szab. kir város rendőrkapitánya ága által hatóságilag közhírré tétetik a magy. kir. belügyminiszterium 19456-881. sz. intézkedéssel jóváhagyott gabonavásári szabályrendelet 3. §-a alapján, hogy azon gabona kereskedők, kik a gabona mérlegezését saját mérlegeiken szándékoznak eszközölni, az csak azon esetben engedtetik meg, ha az utolsó évben hitelesített, törvényes súlyokkal ellátott tizedes mérleggel bírnak; a mely tizedes mérlegzen a kengyelek, a hitelesítési bélyeg megsértése nélkül az élekről levehetők, esetleg elmozdíthatók ne legyenek.

Ennélfogva felhívom az érdekelteket, hogy mérlegeiket f. évi május hó végéig annál inkább is hitelesítsék, mert ellenkező esetben a fentebb hivatkozott § értelmében az 1879. évi XL. t.-cz. 136. §-a alapján büntetetté fog-nak.

Arad, 1909. évi április hó 18 án.

Sarlot,
főkapitány.

11574-1909. sz.

Hirdetmény.

A 9429/255-1906. szám alatt alkotott s kormányhatósági jóváhagyást nyert szabályrendeletnek 3. szakasza szerint a járda foglalási engedélyek mindenkor csakis egy, április 1-től október 31-ig terjedő nyári évadra érvényesek és a járda foglalási díjak a terület elfoglalása előtt az egész évre előre lefizetendők.

A midőn a város közönségének figyelmét ezen rendelkezésre felhívjuk, a járda foglalás iránti igény bejelentésére határidőül f. évi április 20-28-ig terjedő napokat tűzzük ki, kijelentvén, hogy a járdafoglalás csakis a f. évre ki- vetendő díjnak lefizetése után fog megengedtetni.

A foglalási igény fentebbi határidő alatt a mérnöki hivatalnál bejelentendő.

Arad, 1909. év április hó 10-én.

A városi tanács.

10-1909. mg.

Hirdetmény.

Azon határidőül, mely alatt a 296-1894. pm. sz. rendelet 5 pontjának megfelelőleg a városi legelőkre beiratott szarvasmarhák és lovak után esedékes legeltetési és pásztordíjak befizetendők, f. évi április 26., 27., 28., 29. és 30. napjait kitűzzük.

Arad, 1909. április 22.

A városi tanács.

A nagyérdemű közönséget a tavaszi évad beálltával van szerencsém értesíteni, hogy saját készítésű

nap- és esernyő raktáramat

a legújabb divattal dusan felszereltem és úgy mint odig, ezután is igyekezni fogok a nagyérdemű hölgyközönség legkényesebb igényeit kielégíteni.

Javításokat és új áthuzásokat is igen jutányosan és pontosan készítek.

Eddigi nb. pártfogásukat megköszönve, kérem azt számomra a jövőben is fenntartani. — Kiváló tisztelettel

Nassan R.

nap- és esernyő üzlete 1721

Arad, Szabadság-tér 19. sz.

Közzététel

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCEG-UT 22. SZ.

Nagy könyvkötészet.

Aradon berendezett és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindenre való igénytől mentes gyorsan, pontosan és a legmodernebb technikával mindenféle könyv készíttetnek.

Eljegyzés és esküvői kártyák, pontos és csinos kiállításban.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legértekeltebb vidéki politikai napilap.

ELJÁRÁSI ÁRA:

Helyben:

1 évi ... 24 korona.

1 évi ... 2 korona.

Utólag:

1 évi ... 26 korona.

1 évi ... 2 kor. 40 f.

Postaköltségek mással tall.

Kiadóhely: ...

APRO HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján
házasárral, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztára, kulcsárra, vinczellérre, kertészre, kulcsárra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet, kocsit, lovát, halászatot, telket,

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást, stb.; vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

50 éves urtember

keres megfelelő bizalmi állást. Szükség esetén óvadékkal is rendelkezik. Cím a kiadóban. 1713

Georgevits Wladan

Golgotha, Milán király élete és szerelmei. Német kiadás. Kapható: Ingusz I. és fia könyvkereskedésében, Arad. Telefon 517. 173

Keresek vidéken

jobb forgalmu vendéglőt vagy egy jobb korcsmát vagy kantint ha szonbérbe italmérésel. Vagy egy nagyobb italmérését óvadékkal. — Rabotka vendéglős, Kurtics. 1622

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45 sz. 1681

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Jégszekrény,

jéggel együtt, részletre kapható Hüsseri Manó jégszekrénygyára Arad Szt.-Pál-utca 11. Telefon 348. 1524

Új zsebkiadású albumok!

Operet-album, Fráter műsor-dalai, Cabaret-dalok, Táncdarabok, Kuruc-dalok új zsebalaku kiadása, melyek a Fráter féle nótáskönyv mintájára csupa elsőrendű zeneszámokból vannak összeállítva, kitűnő letétben, 2 koronájával kaphatók Kerpel Izó könyvkereskedésében, Aradon. Vidékre 2 kor beküldése ellenében bérmentve. 262

A maros-illyei u'l kaszinó

részére azonnali belépésre jó módorú vendéglős kerestetik. Bővebbet Steiner Ferencnél Déván. 1695

Fényképszeti cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre Fényképszeti lencsék bármely minőségben, s az összes fényképszeti kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképszeti cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Garzon lakás

ket szobával kiadó. Fialat ügyvédnek is megfelel, butorral vagy butor nélkül Karolina utca 6. sz. 1696

két év jótállás!

Ára tucatonként 4, 6, 8, 10 korona.

!! Megnyílt !!

az Olcsó áruház a Hunyady utcában.

Férfi szövetek, Női kelmék, vásznak,

.. chiffonok, angol Sefhirek, stb. ..

mesés olcsó árban kaphatók.

Üzleti órák regg. 1 8-tól 12-ig delután 2-től 7-ig. 1700

MAUTNER R.

Most jelent meg!!

FRÁTER LÓRÁND

műsorának dalai, zsebkiadásban.

CABARET-ALBUM.

Szirmay Albert, Hetényi Heidelberg, Huszka, Weiner, stb. legkedveltebb Cabaret-dalai.

Operette és Ballet-Album

Tartalma: Tatárjárás, Dollárkirálynő, Nagymama, Hollandi lány, Mary-Ann, Csókkiéály, Van de — nincs, Bálkirálynő, Csodaváza, stb.

Kuruc nóták gyűjteménye

Tartalma: Lavotta első szerelme, Czinka Panna, Te vagy a legény Tyukodi pajtás, Haj Rákóczi Bercsényi, Csinom Palkó, Patyolat a kuruc, stb.

Tánc-Album.

Tartalma: Quant l'Amour Fleuri, Pomery, Jogászkeringők, Dans de Uruguay, Holdvilág Szerenád, Spanyol tánc, Georgia Cake-Walk, stb.

Az albumok zsebk. adásban zongorára és énekhangra vannak alkalmazva. — Minden kötet ára 2 korona netto.

1836

Vidékre az összeg előzetes beküldésénél bérmentve szállítja:

Weisz Leó

könyv-, papir- és zeneműkereskedése Arad, Minorita-palota.

Városi és megyei telefon 230.